

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnistvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Madeyski in slovensko šolstvo.

Nikjer in nikdar se pristni tevtonski značaj ni pokazal tako odkrito v svoji nagoti, kakor ravno sedaj, ko je poslanec Šuklje z rablo svojo besedo, — in kdo je ne pozna rahle te besede! — v budgetnem odseku sprožil vprašanje o Celjski gimnaziji. Bi je zastopnik slovenskega naroda v tem odseku tako krotek, da je na vsa usta zatrjeval, da se s svojimi somišljeniki nikakor ne strinja s znano interpelacijo, koja je bila radi te gimnazije po dr. Gregorcu in tovariših stavljena v Dunajski zbornici. Tukaj je g. poslanec Šuklje brez potrebe zgubljal besede, ker smo že itak naprej vedeli, da njegovega podpisa za odločno interpelacijo nikdar ni dobili.

Vsekako pa je bila omenjena interpelacija prav zelo koristna in to zategadelj, ker so se vsled nje čutili v Hohenwartovem klubu ostali slovenski državni poslanci tako rekoč k steni pritisejene, in morali so nekaj storiti, če niso hoteli, da bi jih bila zadela huda nejevolja naših volilcev. In radi priznavamo, da so se kanonik Klun in tovariši — kolikor to dopušča njihova mehka narava — prav pošteno obnašali, in da so vsaj nekaj dosegli. Isto tako se mora tudi pripoznati, da je poslanec Šuklje, v kolikor mu je to pripuščala njegova mehka narava, v budgetnem odseku se trudil, kakor nikdar poprej tako, in da je ministra Madeyskega prisilil, da je kolikor toliko odkrito povedal, koliko smemo Slovenci za sedaj od koalicijske vlade pričakovati. Veliko ni, ali nekaj je pa vendar!

Tu nam je pred vsem omenjati, da je vprašanje o Kranjski gimnaziji definitivno rešeno in da dobi lepo gorenjsko mesto prav kmalu svojo višjo gimnazijo, po kateri smo že toliko let hrepneli. Pridobitev je to, koje Slovenci na Kranjskem nikakor prenizko ne cenimo; pač pa ne gre zategadelj koalicijske vlade v nebesa kovati, ker je gotovo, da bi nam bil moral tudi grof Tassle omenjeno višjo gimnazijo dati. Veliko večjega pomena za nas pa so učilnice ob mejah, in posebno v krajih, kjer nam še vedno preti nevarnost ponemčevanja. Tu sem spada pred vsem vprašanje o Celjski gimnaziji, o kateri se je v budgetnem odseku tudi govorilo. Ali obstati moramo, da nam odgovor naučnega ministra v tem

oziru ni bil povsem všeč, ker napravlja na nas vtis, kakor bi se hotela s preiskavami cela ta važna zadeva na dolgo klop potisniti, da bi se potem polagoma na njo pozabilo. Poznamo take preiskave, in ker je cela administracija na Spodnjem Štajerskem v nemških rokah, bodo preiskave nam v kvar izpadle, da sami ne bomo vedeli kdaj! Štajerske Slovence veže sedaj dolžnost, da ne bodo zaspali, in da bodo z bistrim očesom pazili na to, da po ministru Madeyskem obljubljene preiskave ne zaidejo na napačni tir, ali pa še celo do tacega rezultata, da bi bili z njim samo Celjski nemčurji zadovoljni.

Zadeva je priprosta, kolikor največ mogoče. Številke govore in one nam dokazujejo, da običuje Celjsko gimnazijo 61% slovenskih dijakov. Sedaj so pa Nemci iz Celjske gimnazije napravili nemško posest, ter ne dopuste, da bi vlada za slovenske dijake kaj preskrbela. Nemška posest vendar ne sega tako daleč, da bi spadali pod njo tudi slovenski otroci. Saj nikdo ne zahteva, da naj se nemški učenci poslovenijo, zahteva se samo, da naj se slovenskim učencem da pouk, pri kojem jim je lažje napredovati. Če se že ne dovolijo paralelke za slovenske dijake, naj se pa pusti Nemcem njihova gimnazija, in naj se v Celju tik nemške gimnazije ustanovi slovenska gimnazija, do katere ima slovenska Štajerska vsaj toliko pravice, kot je ima ponemčeno Celje do svoje nemške gimnazije. Potem ostane posest Nemcem nespremenjena, do slovenske mladine pa Germanstvo itak nima nikake posebne pravice, ker tudi v političnem življenju robotva ne poznamo! Koalicijska vlada bi bila morala odkrito povedati, da je Slovincem posebna gimnazija v Celju potrebna, in da bode — če Nemci že nočejo privoliti v paralelke, tako gimnazijo ustanovila. To bi bila odkrita beseda na pravem mestu in ob pravem času! Ali koalicijske vlade minister je ni hotel spregovoriti, ter je jedino le obljubil, da se bode zadeva preiskala. S tem odgovorom pa — izvzemši profe sorja Šukljeja — prej kot ne nobenemu ni prav ustregel. Slovenci smo morali že tolikokrat čakati, pa bočemo še nekaj časa čakati tudi na slovensko gimnazijo v Celju.

Pričetkom tega članka smo trdili, da se pristni tevtonski značaj nikdar in nikjer ni pokazal tako odkrito v svoji nagoti, kakor ravno pri tem vprašanju. Vse Nemčurstvo po Štajerskem je vznemirjeno, in povsod se kriči in grozi. Tista nemška posest se tlati v ospredje, dasi se ne pomisli, da ta posest jedna in ista ostane, če se vpeljejo tudi slovenske paralelke. O kršenju nemške posesti more se zgolj tam govoriti, kjer bi se nemškemu življu kaka škoda napravila. Ako pa se dovolijo slovenske paralelke na Celjski gimnaziji, ostane nemškemu življu stališče tudi naprej jedno in isto, ker nitijeden sam nemški dijak ne bode prisiljen vstopiti na te paralelke. Ali naši Nemci bi še vedno radi germanizovali, in to je, za kar se tukaj gre. Pravice, koga germanizovati, pa nima v Avstriji nikdo, in tudi štajerski Nemci je nimajo! Pač pa so mislili, da bodo pod koalicijsko vlado lepo na tihem tu in tam germanizovali, in takoj pri prvi priliki se togoté in pené, ko vidijo, da tudi v Hohenwartovem klubu ostali Slovenci koalicijske ne umejo tako, da bi smeli Nemci pod njeno zastavo ponemčevati. Mi se tega kričanja ne plašimo, in za trdno pričakujemo, da se ga tudi slovenski Hohenwartovci ne bodo ustrašili, in da bodo pravico slovenščini zahtevali ne samo glede Štajerske, temveč še veliko bolj gledé našega tlačenega in zapuščenega Korotana, ki mora tudi sedaj in sedaj priti v razgovor v budgetnem odseku.

Koroški Nemci, ti bodo šele kričali! Ali vzlic temu smo radovedni, bode li poslanec Šuklje v omenjenem odseku za koroške brate katero zinil, in kak mu bode odgovor od strani ministra. Ker je bil ministrov odgovor glede Celjske gimnazije tako rezerviran, kaj naj pričakujemo šele glede naše koroške revščine!

Državni zbor.

Na Dunaji, 9 marca.

Začetkom današnje seje predložil je finančni minister budgetni provizorij za meseca april in maj, trgovinski minister pa zakonski načrt glede poddržavljenja Tržaških skladišč. Potem je odgovarjal minister Bacquehem na dve interpelaciji glede dveh nepotrjenih društev in v svojem odgovoru razvil na-

LISTEK.

Sobotni list.

Ko smo pred kratkim poročali o nemških brutalnostih v Afriki, posmehoval se nam je neki zakotni nemški listič, češ, da pride morda še do alijance mej Slovenci in Kamerunci, Hotentoti in Matabeli. Zakaj ne, saj je celo neki nemški pesnik priznal, da so mu ljudožrci ljubši, kakor njegovi nemški rojaki, pohlepnost po naših otrokih pa je pri Nemcih ravno tako velika, kakor bi bila morda pri črnih. Res je sicer, da Nemci naših otrok ne pečejo, pač pa jih kuhajo v šulvereinskih šolah, kjer asistirajo takozvane „dobrodelne dame“, ki igrajo pri nas prav tisto ulogo, kakor v Kamerunu, samo da kupujejo tam otroke s steklenimi koraldami, pri nas pa s krompirjevo juho in nemško-nacijonalnimi štrukli.

Sicer pa imajo Nemci najmanj razlogov, ponašati se s svojo priljubljenostjo pri drugih narodih. Na Francoskem je bil Nemec do l. 1870. prototip bedastega človeka. Tedaj so se Francozi sicer prepričali, da je malo drugačen, a njihova naklonje-

nost do Nemcev se ni povečala. Na Ruskem navzdeli so Nemcem priimek „klobasniki“, ljubijo jih pa le v obliki lepih primadon in plesalk. V tem oziru so ruski barbarji pokazali na čudo dober ukus. Na Angleškem sodijo, da je vsak Nemec, ki pride tja, ali profesor ali pa slepar. V kakem spomini je „tedesco“ v Italiji, je znano, kakor tudi to, kako ga Danci, Madjari in Srbi prezirajo.

Take simpatije uživajo Nemci pri drugih narodih. Na svetu je samo jeden narod, ki ljubi Nemce bolj nego sam sebe, in to je naš slovenski narod.

Da, tako je! Pri nas tekmujejo ljudje, kako bi Nemcem bolje kazali svojo ljubezen. Trgovci delajo dvojezične napise ali pa samonemške, v prodajalnicah, v gostilnah, sploh v vseh javnih lokalih se skoro samo nemški postreže ljudem, mi kupujemo dolgočasne nemške klasike in naše žene in hčere bero „Bazar“ ali pa „Das Buch für Alle“, skratka, na vse mogoče načine kažemo Nemcem svojo ljubezen, oni pa nam jo vračajo s preziranjem.

Celo statistično se da naša ljubezen napram Nemcem dokazati. Statistično je namreč dognano, da zna pri nas vsak petnajsti človek nemški govoriti, dočim ima to znanje pri Čehih šele vsak osem-

najsti, pri Madjarih vsak petinštirideseti, pri Poljaki pa le vsak devetdeseti človek. Naš narod se torej najbolj ukvarja z nemščino in če to ni dokaz ljubezni, potem ne vem, ali se da sploh kaka stvar še dokazati.

Kako pa nam Nemci vračajo našo ljubezen, o tem bi se dale cele knjige spisati. Jaz se tega nečem lotiti, pač pa naj navedem dve stvari, ki sta vredni, da ju zabeležim.

V nemškem organčku nemške naše stranke razkoračila se je nedavno neka Richildis, imenovala naš jezik „kriainerische Sprache“ in v strahu, da bi slovenski posli poslovenili nemške otročice kranjskih Tevtonov, rotila svoje nemške družice, naj ne jemljeje v službo slovenskih poslov, nego Kočevarice ali pa Nemke s Štajerskega ali s Koroškega. Žal mi je, da ne poznam te Richildis. Lepa in mlada gotovo ni, sicer bi ne pisarila o takih rečeh, duhovita pa tudi ne, to svedoči njen spis. Ker pa mi ženske, če niso ne lepe, ne mlade, ne duhovite, niso simpatične, zato tudi s to Richildis ne maram polemizovati, ampak samo konstatujem njeno izjavo, saj vem, da slovenski posli k Nemcem nič kaj ne silijo, ker dobivajo navadno slabo plačo in malo hrane. Sicer pa uči izkušnja, da se ohladi baš

čela, kakeršna so razvita v sodbi glede slovenske „Danice“, ter na interpelacijo grofa Alfreda Coronija glede nekih demonstracij v Gorici in na interpelacijo dra. Laginje glede občinskih volitev v Orzaru. Zbornica je potem prestopila na dnevni red in po nasvetu posl. Lupula začela razpravljati o provizorni trgovinski pogodbi z Rusijo, o kateri je poročal posl. baron Schwegel. Ta je priporočal vzprejem pogodbe, dočim je posl. Morsey rekel, da glasujejo konservativci zanjo le s pogojem, da se ne sklene z Rusijo nobena druga konvencija. Posl. dr. Vašaty je izrekel obžalovanje, da vlada toliko let ni ničesar storila za uredbo trgovinskega razmerja mej Rusijo in Avstrijo. Krivi so tega Madžari, od katerih je Cislitvanska odvisna. Avstrijska vlada posnema pri vsaki stvari nemško vlado, samo nje dobrih naredeb neče posnemati. — Zbornica je provizorno pogodbo odobrila in potem začela razpravljati o predlogi, s katero se zakon o upravnem sodišči deloma spremeni. Tudi pri tej točki je govoril posl. dr. Vašaty, izreki se zoper predlogo, češ, da spada pred deželni zbor češki. Potem je nadaljeval: „Glasoval bom zoper predlogo tudi zato, ker upravno sodišče ne spoštuje obstoječih zakonov in naredb. Nekatero odločbo upravnega sodišča so največjega pomena, tako odločba glede javnih napisov. Ko so bile vse prošnje, izvršiti tudi v tem oziru popolno ravnopravnost na Češkem, brezuspešne, sklenila je Praška občina, da se imajo v Pragi napraviti samočeški javni napisi. Proti temu se je židovsko-nemška družba v Praški kazini pritožila. Namestnik je tej pritožbi ustregel in vlada je njegovo odločbo potrdila. Dotična razsodba upravnega sodišča je na Češkem naredila dober utis, juridično pa ni povsem pravilna, ker je v njej upravno sodišče izjavilo, da člen XIX. drž. osn. zak. ni že zakon, nego le neko načelo. To že zategadelj ni pravilno, ker se je upravno sodišče samo že v raznih razsodbah ra ta člen sklice alo in isto tako tudi državno sodišče. Pri upravnem sodišču se primerjajo razne nerednosti, zlasti v jezikovnem oziru. Nemščina se na vseh koncih usiljuje. Sodniki naj postanejo samo tisti, ki so raznih deželnih jezikov zmožni. Program koalicije pokazal se bode kot laž, kakor Taaffeov program, in bo državi samo na škodo.“ — Po daljšem odgovoru ministrskega predsednika Windischgratza se je predloga odobrila. Potem je posl. dr. Hellrigl poročal o zakonskem načrtu glede prodajanja premičnin na obroke. Debatte so se udeležili poslanci Neuber, Roser, Stöhr in Pattai in pravosodni minister grof Schönborn, a končala se še ni. Koncem seje sta posl. Foregger in Kraus interpelirala naučnega ministra, če hoče z ozirom na Gregorčev interpelacijo glede Celjske gimnazije imenovati posebno preiskovalno komisijo. Prihodnja seja bode v ponedeljek.

Govor poslanca Ivana Hribarja

v proračunski debati v deželnem zboru kranjskem v XIV. seji dne 15. februarja t. l.

(Konec.)

O tem naj svedoči najbolje prvi čin njegove energije. Gospoda moja! Ako v deželi, v kateri poleg 95% Slovencev stanuje le 5%, pravih in umetno narejenih Nemcev, izhaja uradni list v jeziku poslednjih, je to gotovo v nebo kričeča krivica.

pri germanskih devicah vsa navdušenost, če imajo količkaj upanja dobiti — slovenskega moža.

Gosp. baron Hein, naš dež. predsednik, je v nekem obziru podoben tej Richildis. Kakor ona slovenskemu jeziku ne da pristojčega mu imena, tako nam tudi on utrja kjerkoli kaj more. Celo „Hej Slovani“ ni po njegovi sodbi slovanska pesem, nego francoska in vrh tega še, kakor je rekel v deželnem zboru, „ein revolutionäres Hetzlied.“ Raca na vodi, to sem strmél, ko sem slišal te besede dež. predsednika! V Mariboru se je svoj čas gospod baron baje ponašal, češ, da razume o cestnih zadevah desetkrat več, kakor njegov inženir, v Ljubljani pa je stigmatiziral „Hej Slovani“ kot francosko revolucionarno pesem. Vidiš, ti nemški literarni zgodovinar, ki si par dnij pred barona Heina znamenito izjavo v Dunajskem „Tagblattu“ dokazoval, da je pesem „Hej Slovani“ stara nemška luteranska pesem, ti nič ne veš. Jaz sicer še vedno nerad verjamem, da bi bila hejslovanska revolucionarna francoska pesem, nego mislim, da je baron Hein Dunajski „Tagblatt“ slabo bral, ali ker on, kakor pravijo njegovi uradniki, ne trpi ugovora, se mu uklonim tudi jaz.

Ypsilon.

Ako se v tem listu prinašajo suhoparna in kratka poročila o slovenskih društvih, katera imajo svoj sedež v deželi; obširna in simpatična pa o nemških društvih, pa naj imajo — kakor nemški „Schulverein“ — svoj sedež tudi zunaj belomodrorudetič meja te kronovine, tedaj je to istotaka krivica. Preblagorodnemu gospodu baronu Heinu zdela se je stvar tudi krivična. Sklenil jo je torej popraviti. Pa kako? Dasi je že za njegovega prednika veljalo sekamo čudno matematično pravilo, da je 5 več ko 95, nastopil je vendar gospod baron s občudovanja vrednim pogumom dokaz, da po avstro-matematičnem pravilu 95 ni nič, 5 pa več ko 100. Poklical je namreč k sebi uradnika uradnega lista, ostel ga je, kakor je to „spodobno“ za velike gospode, kadar govore z ubogo paro, katere življenja sreča ni postavila v nikak činovni razred, in povedal mu je, da bode odselej drugače. „Die „Laibacher Zeitung“ ist zu einem slovenischen Hetzblatt herabgesunken“ sipalo se je iz jeznih ust mogočnega gospoda barona in na ulico je bil postavljen ubogi uradnik s svojo rodbino vred. To pa je bil drugi čin gospod baronove energije.

Kaj je potem sledilo, je vsem še v dobrem, gospodu baronu pa bržkone v slabem spominu. Uradni list, ki bi moral biti vsaj nepristranski, ni jel le prezirati v svojih poročilih slovenskih društev in naprav, temveč postal je brez vsega poudara agresiven. Predaleč bi segalo, ko bi vam hotel povedati čudnodušeto kito cvetja, katero sem si nabral v gredicah našega uradnega lista, ko jih je kropil še z roso svoje duhovitosti in duševne plemenitosti Heinrich Nuč, kateremu je novi gospod deželni predsednik izročil uredništvo. Jedna cvetka iz te kite pa je tako karakteristična, da zasluži vsekakor povita biti v venec, kateri gospodu deželnemu predsedniku poklanjam danes v znak priznanja za njegovo dosedanje vladanje v deželi.

Meseca julija lanskega leta vršila se je v Ljubljani slavnost vseh slovenskih sokolskih društev, katero so z navzočnostjo svojo počastili tudi hrvatski „Sokol“ iz Zagreba. Gospod baron Hein slovenskemu „Sokolstvu“ ni nikdar bil naklonjen. To pokazal je že prej jedenkrat na nedvoumen način. Ako je pri tem mislil, da mora razžaliti tudi mene, ki sem ponosen na to, da so me za blagor in napredek svojega naroda uneti bratje postavili na čelo „Ljubljanskemu Sokolu“, je to čisto njegova stvar. Če ne tiči za tem kaka posebna, nam navadnim državljanom nepojmljiva diplomatska modrost, tedaj je gospod baron bržkone hotel pokazati, kakšen ton želi v tej kronovini upeljati v občevanji deželnih poslancev z njim. Da sem jaz dovteten za take nauke, znano je gospodu baronu.

Ono sovraštvo in mržnjo, katero je gojil do slovenskega „Sokolstva“, ucepil je pa gospod baron Hein tudi svojemu uradniku Heinrichu Nuču. In tako se je zgodilo, da je list, ki nosi na čelu cesarskega orla, o oni priliki poročal o vsesokolski slavnosti tako perfidno, da je to gotovo unicum oficijelnega časniškega poročanja. O udeležencih, mej katerimi je bilo toliko akademično izobraženih ljudi, kolikor jih ne zmore deželna vlada z vsemi baroni in grofi, ki se pripravljajo za politično službo v težko izkušeni tej kronovini; mej katerimi je bilo tudi takih, ki so promovirali sub auspiciis imperatoris, drznil se je ta list pisati, da so bili v večine mladi obrtniki, tedaj obrtni pomočniki in učenci. Dasi se je slavnost vršila vseskozi dostojno in dasi ni bilo niti najmanjšega nereda, čitalo se je vendar v uradnem listu, da so ti mladi obrtniki o ljudski slavnosti bučali in hrumeli tako, da se je razlegalo daleč na okoli. Zdaj mi pa recite, gospoda moja! ali ni gospod baron Hein na ta način sijajno dokazal, da kranjski uradni list pod njegovo komando ni več „ein slovenisches Hetzblatt“, temveč „ein Hetzblatt auf Slovenen“? (Poslanec dr. Tavčar: Istina!)

A stvar ima še drugo jako resno lice. Vsesokolske slavnosti se sicer ni udeležil niti jeden obrtnijski učenec, ker tacih sokolska društva sploh ne sprejemajo v svoje člane, niti jeden obrtnijski pomočnik, pač pa kaka desetorica mojstrov obrtnikov, katerih nekateri uživajo vsesplošno zaupanje in spoštovanje svojih someščanov. (Poslanec dr. Tavčar: Dobro!)

Gospoda moja! Akademično izobraženi člani slovenskih sokolskih društev se nikakor ne sramujejo občeovati in bratiti se s takimi častivrednimi zastopniki obrtnega stanu, ker dobro vedo, da se vrednost človeka nima soditi po tem, ali ima boljše ali manjše gladke, boljše ali manjše bele roke, temveč po njegovih duševnih vrlinah. (Poslanec dr. Tavčar: Dobro, dobro!) Drugačnega mnenja je naš uradni list in ker se iz njega sme soditi na njegovega patrona, menda tudi naš preblagorodni gospod deželni predsednik. To pa je jako nevarna stvar. Z grozo opazamo vsi, katerim je do tega, da se ne uniči sedanjí ogromni napredek človeštva, da se s pogubnim mrtvilo ne onemogoči velečastni polet človeškega uma, kako se začena povsodi širiti socializem. Misleči ljudje ne dvomijo ni trenotek, da bi zmaga socialističnih načel pomenila popolno duševno stagnacijo človeštva, ker bi zapretila takmovanje posamičnikov mej seboj in s tem onemogočila uspešni razvoj njihovih individualnih duševnih sposobnostij. Vsacega razsodnega državnika dolžnost bi toraj morala biti, da deluje proti gibanju, katero preti s strahovito socialno revolucijo. Na napačni

poti pa je, kdor misli, da se dandanes dá tako kakor nekda, vse opraviti z aristokratsko ošabnostjo, srednjeveškimi predsodki in s prevzetnim preziranjem obrtnega in delavskega stanu. Ali se res kaže pravo plemištvo — in gospoda moja! v modro kri ne veruje dandanes nikdo več — v takem ravnanji? Ali se marveč v onem priznanji večno veljavne resnice, da smo vsi ljudje bratje, vsi nastvarjeni iz jednake tvarine in vsi publicani, da svojim zmčnostim in svojemu socialnemu položaju primerno gospodujemo na zemlji, katero nam je odkazal stvarnik v bivališče? Le tisti zaslužujejo zares imena državnikov, ki so stare aristokratske tradicije vrgli čez plot; ki priznavajo, da je pošteni obrtnik ali delavec isto tako človek, kakor kak baron ali grof. (Poslanec dr. Tavčar: Dobro, dobro! To je res!)

Visoka zbornica! Ne morem si kaj, da ne bi zrcalo, v katerem sem si namenil pokazati Vam delovanje preblagorodnega gospoda deželnega predsednika barona Heina, spustil še nekoliko nižje. Gospoda moja! Ko sem lani v XIII seji dne 12. maja prosil deželno vlado, naj po svojih političnih organih energično deluje na to, da se odpravijo one zdravju škodljive luže, katere v nekaterih vaseh dajo pitao vodo ljudem in se rabijo tudi za napajališča žvini ter nadomesté z vodnjaki, opozoril nas je gospod baron Hein, da spada ta stvar v samoupravno področje občin. „Hvala Bogu!“ mislil sem si „Vsaj jeden deželni predsednik, ki bode vedno in povsodi vedel strogo varovati avtonomne pravice občin!“ — Toda, moje navdušenje se je kmalo poleglo. Gospod deželni predsednik podajati nam je kmalu začel rog za svečo. On, ki je gorel za integriteto občinske avtonomije, ko je šlo za odpravo razmer, ki so v zdravstvenem oziru jako nevarne naravi, segel je s polno dlanjo vladne svoje roke — in ta ni ravno tako nežno majhna, ko telesna desnica njegova — po avtonomiji mestne občine Ljubljanske, ko je nameraval nje župan o vsesokolski slavnosti pozdraviti v Ljubljano došle goste pred mestno hšo. Gospoda moja! Primera mej njegovim ravnanjem o obeh teh prilikah je taka, da bi celo staročestitljivi lintvern na Ljubljanskem rotovžu debelo pogledal, ko bi mu kdo pripovedoval, da je kaj takega mogoče.

A pri tem gospod baron ni ostal. Ravno v poslednjem času poročal se, da je c. kr. deželna vlada mestni občini Kamniški sicer dovolila izpeljati sklep občinskega odbora glede naprave samo slovenskih uličnih tabel, toda s pridržkom, da to velja le za mesto Kamnik, dočim se imajo v predkrajih Zaprice in Perovo, dasi spadata pod isto občino, napraviti dvojezične napisne table.

V odloku, kateri imam pred seboj, sklicuje se na svojo v deželnem zakoniku za Kranjsko neobjavljeno naredbo z dne 18. oktobra 1892, šte. 2032. Prizadeval sem si izvedeti za besedilo te naredbe, katera dopolnjuje § 9. zakona z dne 29. marca 1869, drž. zak. šte. 67. Dasi je torej vsako skričanje neumestno, ni se mi vendar posrečilo izvedeti za obseg te naredbe, ker jo c. kr. deželna vlada smatra per nefas za tajno.

Po zakonu z dne 29. marca 1869 je sicer nedvomno, da imajo politične oblasti pravico določati v katerih deželnih jezikih se naj napravijo napisne table ob vsakem koncu kacega kraja; vendar pa bi nas zanimalo izvedeti — in tudi pravico imamo do tega — kako se v svoji celoti glasi deželne vlade naredba z dne 18. oktobra 1892. Kar se specijelno tiče Kamniškega slučaja, pa je deželna vlada s svojo razsodbo gotovo kratila pravice občine Kamniške, kajti Zaprice in Perovo sta predkraja Kamniška in ima torej le mestni zastop pravico določati, v katerem jeziku je v teh predkrajih napravljati napise. (Poslanec Keranik: „Ni res!“) Če ni res, potem bi se tudi mestnemu zastopu Ljubljanskemu moralo ukazati, da se v predmestjih: v Hradeckega vasi, v Kurji vasi itd. ne sme napraviti samoslovenskih napisov. Perovo in Zaprice nista posebni s Kamniško občino združeni vasi, temveč predmestji in o takih ima glede napisnih tabel odločevati mestna občina Kamniška. Sicer je pa mogoče, da bomo slišali preblagorodnega gospoda deželnega predsednika opravičiti to naredbo in potem bode meni mogoče soditi, ali se naredba naslanja na zakon, ali ne. Dokler pa tega pojasnila ne dobim, ostajem pri svojem mnenji, da je Kamniška občina imela pravico sklepati o tem, da se napravijo v dotičnih dveh predkrajih samoslovenski napisi.

Zato se moramo pa vprašati, kam pridemo z vso avtonomijo, ako se bode novi naš politični chef vedno postavil na stališče, na kakoršno se je postavil o omenjeni prepovedi, ki jo je dal Ljubljanskemu županu in v citovanem odloku županstvu Kamniškemu. Gospoda moja! Najdragocenejša pridobitev ustanovne dobe je samouprava. Malo je je sicer; a če nam vzamete še to trohico, potem ste nas oropali one pridobitve, katera je vogelai kamen ustavnega življenja. Če pa mislite, da bodo narodi v sedanjem stadiju izomike in prosvetljenosti mirno gledali, kako se jim izpodmika stebel, ki drži vse ustavnovo poslopje kvišku, tedaj se nevarno motite. Caveant ergo consules, da ne dožive razočaranja, katero bi bilo usodno ne samo sanje, ampak tudi za državo.

Ravno gospod deželni predsednik pa zamore državi koristiti najbolje s tem, ako si prizadeva vla-

Dalje v prilogi.

dati to kronovino strogo ustavno in vsestransko pravično.

Take pravičnosti pa si jaz ne predstavljam tako, da bi se slovenskemu jeziku dalo — kakor se je prebлагородni gospod deželni predsednik, ako sem prav poučen, izjavil proti nekemu državnozbornemu poslancu — le toliko veljave, kolikor je neobhodno potrebno. Gospoda moja! Kdo naj odločuje o tem, koliko je je neobhodno potrebno? Ko bi to imeli odločevati poklicani zastopniki slovenskega naroda, potem bi jaz z veseljem pritrdil temu nazoru. A tega naš gospod deželni predsednik gotovo ni mislil. Delal bi mu krivico, ko bi mu take pregrešne misli pripisoval. Odločevati boče to gotovo sam. Kakošna pa bode ta odločba, o tem ne moremo ni trenotek biti v dvomu, če se spomnimo, kakošne nazore nam je pred nedavnim razvijal gledé učenja slovenskega jezika. Vsaj ga je celo častiti gospod poročevalec manjine, ki mej Slovenci ne sluje za najhujšega radikalca, sam moral zavrniti. (Poslanec Šuklje: „Tudi ne ambicioniram tega!“) Gospod Šuklje pravi, da tudi ne ambicionuje tega. No, on ima svoj čut, svojo naravo, da ne more ambicionovati na kaj takega, ali vendar je moral kljub vsemu temu zavrniti gospoda vladnega zastopnika. „Svoj materni jezik znajo Slovenci tako že, pišimo jim torej nemški, da se priuče na ta način tudi tega jezika“, tako nekako bode se glasila brž ko ne odločba gospoda deželnega predsednika. Ko bi moj svet kaj veljal, tedaj bi jaz gospodu baronu dejal: „Gospod deželni predsednik, nemški znate že tako ali tako: pišite torej dosledno slovenski in priučili se boste na ta način tudi tega jezika“.

Toda v tem oziru bila bi vsaka beseda odveč. Prebлагородni gospod chef naše dežele vlade ima že strogo odbrano pot. To nam je pokazal najbolje s tem, da je na Krško poslal za voditelja tamošnjega c. kr. okrajnega glavarstva moža, ki slovenskega jezika prav nič ne razume, ki je pa za politično službo v tej kronovini usposobljen že zato, ker je plemiškega rodu. (Poslanec Tavčar: „baron!“) Vsaj je za plemiče juriste dandanes na Kranjskem eldorado isto tako, kakor je za nje od nekdanj eldorado orientalsko interesantna Bukovina. Kako bode ta mož uradoval, zlasti kako bode ustno občeval s stanovništvom svojega okraja, meni vsaj ni umevno, ako ga nenadoma ne razsvetli sveti duh v podobi gorečega jezika. Jedno pa je gotovo: naklonjenost slovenskega prebivalstva skuša si pridobiti gospod voditelj c. kr. okrajnega glavarstva Krškega. Ker tega ne more s prijaznim in umevnim občevanjem z njim, zatekel se je k velikodušnosti. Ko se je namreč o banketu, kateri so priredili Krčani njegovemu predniku v slovo, pobiralo — kakor je to mej Slovenci lepa navada — tudi za „družbo av. Cirila in Metoda“, posegel je globoko v žep tudi gospod baron Schöoberg in daroval je z občudovanja vredno požrtvovalnostjo v lepi ta namen — cel krajcar avstrijske veljave. (Veselosť na levi.)

Deželni glavar: Prosim, gospoda poslanca moram opozarjati, da take stvari ne spadajo v razgovor! Poslanec Hribar: Prosim, jaz sam vem, kaj spada v politično debato. Deželni glavar: Ali je kdo dal 1 kr. ali ne, to ne spada sem. Poslanec Hribar: Pač, kaj takega je prekarakteristično za politične uradnike, kakoršne imamo v deželi. Sicer pa to, kar sem omenil, dotičnemu političnemu uradniku — kakor nekemu drugemu grafiču ni nič škodovalo, da je Slovane imenoval „Sauvols“ — nič ne bode škodovalo, ampak le še pripomoglo mu bode k avancementu. Prečastiti gospod deželni glavar naj mi torej dovoli, da govorim o stvareh, katere, kakor se mi zdi, prav zelo spadajo v politično debato; če pa misli, da politična debata sploh ni dovoljena, naj mi to naravnost pove. Ako bi kdo drugi kaj takega bil storil, bila bi to popolnoma privatna stvar; če je pa politični uradnik to storil, to ni privatna stvar, temveč zaničevanje (Poslanec dr. Tavčar: „Zasramovanje!“) slovenskega naroda.

Glejte, gospoda moja, tako ravna voditelj okrajnega glavarstva Krškega nasproti slovenskemu prebivalstvu. Nekako jednako ravna pa tudi c. kr. okrajni glavar Kočevski, o katerem moram danes zopet govoriti, zakaj odkar sem zadnjič o njem govoril, izvedel sem zopet neko stvar, katera osvetljuje delovanje tega okrajnega glavarja.

V vasi Loški Potok so pri poslednjih občinskih volitvah prišli na krnilo Slovenci, kar ni nič nenaravnega, ker je Loški Potok skoraj popolnoma slovenska vas. Župan Jožef Košmerl je večkrat prosil gospoda okrajnega glavarja Kočevskega, naj bode tako dober in naj občini dopisuje v slovenskem jeziku, ker župan nemškega jezika ne razume. Navzlic tej prošnji pošiljal mu je okrajni glavar še nadalje nemški pisane dopise in ker si končno župan ni mogel drugače pomagati, vrnil je okrajnemu glavarju poslednji dopis s prav uljudno prošnjo, naj mu ga pošlje nazaj pisanega v slovenskem jeziku. Na to je dobil od okrajnega glavarja dne 3. februarja l. 1894. pod št. 2037 pismo, v katerem se mu nalaga za to, ker se je nižja oblast ustavila višji oblasti, pet goldinarjev disciplinarne kazni in v katerem se mej drugim pravi — in to je silno karakteristično — da se je v tamošnji občini zasejal prepir, odkar se je tje priselil nekdo, pred katerim se okrajno glavarstvo čuti dolžno avariti župana.

Gospoda moja, taki pouki se dajejo našim županstvom, ako zahtevajo pravice pri okrajnih glavarstvih. Ali kdo pa je tista oseba — in to je ravno

interesantno — katero misli gospod pl. Thomann v tem svojem uradnem dopisu? To je župnik Anton More v Loškem Potoku, ki je ob jednem tudi član občinskega odbora. Ali bi, vprašam vas, bilo morebiti kaj napačnega, ko bi bil gospod župnik kot občinski odbornik uplival na to, da se občina poslužuje pristojnih je prav? Ali župnik tega še celo storil ni in vendar se okrajni glavar Kočevski drzne, sumničiti ga, da dela nemir in ščuje župana. Toda s tem stvar še ni bila končana. Gospod okrajni glavar Kočevski pl. Thomann zmatral je tudi za svojo dolžnost, nastopiti kot policijski uradnik in zato je zatožil gospoda župnika Moreta pri dekanu v Ribnici, naj ga on spokori.

Vprašam Vas, gospoda moja, ali je kaj takega za c. kr. avstrijskega uradnika, za uradnika države, katera je izrekla ravnopravnost vsem svojim narodom in katera ne zmatra jeden narod za manj veljaven kakor drugi, dostojno? Vsaj je to vendar naravnost postopek, ki je komaj v Turčiji mogoč.

In še jeden vzgled za to, kako ravna okrajni glavar Kočevski in s kako energijo postopa nasproti slovenskemu prebivalstvu. Tudi za ta faktum navedel bodem ime, da bode gospod deželni predsednik imel priliko, osvedočiti se o istinitosti mojih trditev. Fran Lipovec iz Trave ni bil doma, ko se je vršila občinska volitev. Bil je odsoten. Volilo se je pa z njegovim pooblastilom, katero je bilo seveda falsifikovano. Prišelši domu, izvedel je Lipovec to stvar in šel je k okrajnemu glavarju ter protestoval proti temu, da se je volilo z njegovim falsifikovanim pooblastilom. In kaj je storil gospod okrajni glavar? Mesto da je, kakor bi se bilo spodobilo za c. kr. političnega uradnika, ki ima dolžnost, da brani pravico, nepristransko preiskal to stvar, prosil je lepo tistega Lipovca, naj te stvari ne pravi okoli, naj se stvar rajši lepo na tihem potlači. To je lepa morala pri politični upravi, ako se nezakonitosti na tak način bojejo potlačiti!

Govorilo se je poslednjič tudi o ljudskem štetju v Travi in jaz čutim za svojo dolžnost, da izpregovorim zopet o tej stvari, ker se je sumničil nek politični uradnik, da je pristaš naše stranke. Vsaj veste, kaj to znači, ako se politični uradnik pri števju narodni stranki. Jaz sem ponosen na svojo narodnost in bodem to svoje stališče vedno odločno zastopal; ali če se o političnem uradniku pravi, da je pristaš naše stranke, se je on s tem tako denunciral, da ni lahko misliti, v kak položaj da pride in kedaj bi mogel priti v višjo službo. Da se pa bode prepričali, kak pristaš naše stranke je dotični okrajni komisar, moram povedati, kako nepristransko je vodil ljudsko štetje v Travi. V Travi se je šlo tako-le: Okrajni komisar, ko je prišel štet, vprašal je vsakega: „Nicht wahr, bei Euch spricht man gottscheerisch?“ in če je dobil odgovor: „Pri nas govorimo več kranjski,“ posegel je dotičnemu takoj v besedo in rekel: „Ja, krainerisch auch, aber meist gottscheerisch“ in takoj je bil dotičnik zapisan za Nemca. Gospoda moja, tako so se delali Nemci v Travi. Vsaj veste, da je proti delovanju političnega uradnika protestovati za priprostega človeka jako težavna stvar.

Toliko sem hotel omeniti o tej stvari, da bode prebлагородni gospod deželni predsednik imel priliko te zadeve preiskati. Želim, da bi se to preiskovanje vršilo zares nepristransko — in posebno naglašam besedo nepristransko — da se morda ne bode tudi v tem slučaju zgodilo kaj takega, kakor se je zgodilo gledé neke druge pritožbe, ko je moral poštni komisar Corà biti judex in causa propria.

Visoka zbornica naj mi ne zameri, da se tako obširno pričam s politično upravo. Vsaj Slovenci na nobenem upravnem polji nimamo toliko pritožeb, ko ravno na tem. Dobra politična uprava lahko deželi jako veliko koristi. Ona mora si pa biti v svesti svoje vzvišene naloge. Ona mora vedeti, da je poleg strogo upravnega posla poglavitna nje naloga pospeševanje duševnega napredka in gmočnega blagostanja državljanov. Če pa na to pozabi in vidi naj uzvišenejši svoj smoter v tem, da izvršuje politično vohunstvo — exempli gratia sklicujem se tu na c. kr. okrajnega glavarja Radovljiskega — tedaj je odločno zgrešila to nalogo.

Gospod deželni predsednik utegne za moja očitanja in pritožbe ostati „kühl bis an's Herz hinan“. Celó veseliti ga utegnejo, ker mu bode na merodajnem mestu morebiti v največjo zaslugu pripisovali to, da takomenovani radikalci niso zadovoljni z njim. Naj si bode. Ako mu indirektno pripomorem do kacega odlikovanja ali — kar bi mi še ljubše bilo — do avancementa, veselilo me bode, kakor bode veselilo njega in kakor je gotovo veselilo tudi gospoda c. kr. poštnega komisarja Corà. Zlasti v sedanjih dobi „politične odkritosti in političnega poštenja“, ko so se takomenovane „ekstremne“ stranke proglasile takorekoč za „vogelfrei“, se je težko naupati, da bi se moje besede upoštevale po zasluženju. Vsaj se vedno nabajajo ljudje, ki so s svojim zakulisnim delovanjem pripravljeni oslabiti vsako odločnejšo v parlamentu izpregovorjeno besedo. Vlada ima pa ono človeško slabost, da vednoraje verjame prilizujencem, ko poslancem, ki čutijo dolžnost svojo govoriti jej odkritostne, četudi zanje morebiti neprijetne besede. Špeciélno pri nas se o potrebah in zahtevah slovenskega naroda konzultujejo možje, ki niti poslanci slovenskega naroda niso; ki tedaj nimajo nikake pravice govoriti v njegovem imenu. Kako taki možje, ki se za narod svoj nikdar

navduševali niso ali ki so, ako so se kedaj navduševali, te nepraktične in navzgor neprijetne misli že davno popolnoma zatrli v svojih srcih, poročajo o naših narodnih zahtevah in potrebah, lahko si je misliti. Ministrom pa potem ni zameriti, če po tako zadobljenih informacijah zares mislijo, da vlada mej nami prava babifonska zmešnjava, tako da Slovenci že na dve uri oddaljenosti jeden drugega ne razumemo.

Gospoda moja! Nebvaležn in nepraktičen posel je dandanes prorokovanje, vsaj vemo, da so zginili s svetá blaženci, katerim je po Božji milosti dano bilo zreti v bodočnost. So pa stvari, na katere moremo po skušnjah iz preteklosti soditi tudi za prihodnost. In jedna tacih v zgodovini neštevilkokrat dokazanih resnic je: da se tako vladanje, ki sloni na fikciji in se ne ozira na resnične potrebe narodov, vselej jako nevarno mašuje. Gospoda moja! Maševalo se bode tudi pri nas. Dal Bog! da bi se le nad vladnim sistemom in ne nad državo samo. Visoka zbornica! Ako že za vlade grofa Tassfeja ni bilo odkritostnosti v naši notranji politiki, tem manje je je za vlade Plenerjeve, imenovane koalicijske. Gospoda moja! Kaj je koalicija? Koalicija je zveza manjine narodov, katerim je krivični volilni red in nasilje pripomoglo do večine, v ta namen, da vladajo večini narodov. Koalicija je poleg tega zveza nazadnjaških življenj proti svobodi in napredku. Najboljši dokaz o tem daje nam genesis njena. Vse napake, katerih je ministerstvo Tassfeovo storilo precejšnje število, vse krivice, ki so se go-dile pod njegovo vlado nekaterim narodom države, niso spravile gospode, katera se je kasneje v tako ginljivem soglasju našla v koaliciji, iz ravnotežja. Šele ko se je Tassfe odločil k znamenitemu koraku, da osvobodi političnega skrbništva celo vrsto držav-ljanov, da popravi krivico, katera se ves čas ustanovnega življenja godi nekaterim stanovom, uprla se mu je. S tem bila je onemogočena volilna reforma, katero je nameraval grof Tassfe.

Gospoda moja! Jaz nimam uzroka ogrevati se posebno za tega državnika. Vsaj se je mož celo tako daleč spozabil, da je s kresla ministerskega predsednika zasnoval zaroto proti moji malenkosti, zastavljajoč ponovno ves svoj tehnični upliv, da bi me bil zavod, kateremu služim že 24 let v časti in poštenji, odpustil iz službe. Posebne plemenitosti mišljenja pač ne razodeva tako prizadevanje, katero meri na materijelno uničenje političnega protivnika. Vender sem tega pozabil v onem trenutku, ko je grof Tassfe stopil pred svet s svojo volilno reformo in prav iz srca obžalujem, da je bil ta najznamenitejši čin njegovega vladanja povod padcu njegovemu.

Tem manje se morem torej sprijazniti s koalicijo, ki ga je zakrivila in katera si je na prapor svoj napisala volilno reformo, ki ima sedanjio volilno geometrijo preurediti tako, da bode za večino narodov, zlasti slovenskih, še krivičnejša. Zato pa obžalujem, da v koalicijski družbi nahajam nekatere slovenske poslance in zlasti tudi čestitega gospoda poročevalca večine in manjšine finančnega odseka. Njihovo sodelovanje po mojem prepričanju slovenskemu narodu ne bode prineslo posebnih koristij, škodovalo pa bode gotovo ugledu slovenske državnozbornske delegacije, ker se bode v odločilnih krogih sodilo, da so Slovenci dobili za vsako vlado.

Gospoda moja! Že o priliki jedne dosedanjih budgetnih debat dejal sem, da se pri nas smatra za največjo politično modrost vladati proti Slovanom, dasi so le ti najtrdnjša zaslomba države. Njim svoje državljanske zvestobe in udanosti niti naglašati ni treba; dokazali so jo na neštevilih bojiščih. Ko so drugi segali po orožji proti državi in vladarju, ko so snovali zarote in ustaje, ko so v kritičnih časih ostali več ko rezervovani, tedaj so Slovani bili oni, ki so se podajali v boj za slavo in moč države. Leta 1848, 1859, in 1861. so jako poučna. A kako se Slovanom godi za to, kakošna jim je nagrada za njihovo zvestobo? Na Češkem, Moravskem in v Sleziji postavlja se vlada proti pravičnim zahtevam češkega naroda s sredstvi, ki so madež v zgodovini moderne upravne umetnosti. V Istri pa zastopnik centralne vlade na vsa usta izjavlja, da odobrava postopanje deželnozbornske večine, katera ne dopušča, da bi se govori slovenskih in hrvatskih poslancev, niti njihovi predlogi bilježili v stenografski zapisnik. Tedaj brutalno nasilstvo, sankcionovano po vladi!

In kako je pri nas, ki — da se poslužim krilat besede, katero je svoje dni izgovoril v državnem zboru častiti gospod tovariš Klun — z navdušenjem plačujemo davke in brez ugovora dajemo armadi Nj. Veličanstva vojake, ki smo v tako mnogih bitvah že dokazali svoje junaštvo? O prilikah v tej kronovini sem že govoril. Da niso sijajne veste vsi. Kako pa je šele drugod, kjer so bratje naši obsojeni, živeti politično življenje v družbi drugih narodov! Najneznošneje so razmere še na Goriškem; a tudi tam nahajajo se c. kr. uradniki, ki smatrajo za nalogo svojo, biti mučitelji naroda slovenskega in angelji varuhi italijanskega življa. Ne samo pri političnih, temveč celo pri sodnih uradih nameščajo se uradniki, ki slovensčina prav nič zmožni niso, tako, da se mora v mnogih krajih pravosodstvo vršiti s pomočjo tolmačev. Pristranost vladnih organov gre celo tako daleč, da se slovensko stanovništvo dežele izključuje od važne pravice sodnega norotništva. — Jednako godi se Slovincem na Štajerskem, katerih zlasti c. kr. oblasti prav nič ne jemlje v zaščito pred brezobzirnim ravnanjem furo-

ris teutonici navzetih zastopnikov deželnega odbora in nekaterih mestnih občin. Pa kako jih bodo tudi jemali v zaščito; vsaj po c. kr. pisarnah posedajo istotako moške, ki se prav radi udeležujejo ščuvanja proti slovenskim podložnikom Njegovega Veličanstva.

Kaj naj pa rečem o Slovencih na Koroškem in v Trstu? Brezpravni so tako, kakor so brezpravni ubogi Parije v Indiji. Na vse mogoče načine se zavijajo zakonske določbe, če se Slovenci v teh dveh deželah sklicujejo na nje, samo da bi ne bilo potreba i polnjevati jih. Kjer pa se tudi z nasilno interpretacijo ne more zabraniti izpolnitev kake pravične zahteve njihove, vedo c. kr. uradi vso stvar uravnati tako, da jo dovedo ad absurdum. Tako so na Koroškem glede narodnih šol iznašli pravi in štančni circulus vitiosus in deželna vlada se pri tem obnaša prav kakor da hoče norce briti iz miselne contribuentis plebis slovenicae. Da, celo dopisovati političnim oblastvom v slovenskem jeziku prepovedalo se je slovenskim občinam. C. kr. vlada sama dela tu na vse kriplje za ponemčenje slovenskega naroda; v tem vidi ves svoj poklic, vso svojo upravno nalogo. V Trstu pa se dopušča zopet italijanskemu življu, da duši slovensko narodnost na najbrutalnejši način. Da je kaj takega v interesu države, morejo trditi le politični slepci ali pa ostudni binavci, ki dobro vedo, kam bode to privedlo, pa svojo besedo zastavljajo za tako ravnanje zato, ker sami sočustvujejo gotovim prizadevanjem.

Gospoda moja! Ali niso to razmere, ki nas Slovence silijo naravnost v obup? Obup pa je nevarna stvar. Pomislijo naj to oni, ki imajo usodo narodov in usodo države v rokah. Da Avstrija brez zadovoljnih svojih slovanskih narodov ne more biti krepka na zunaj, spoznavajo dandanes vsi misleči politiki. Tisti časi, ko se je mislilo, da se zamore s ponemčenjem nemških narodov države dati jej značaj narodne države, davno so že za nami in ne vrnejo se nikdar več. Ker so to misel morali opustiti, oklepajo se sedaj nekateri državniki avstrijski načela, da sta za vladno v monarhiji poklicana in usposobljena samo nemški in madjarski narod. Kakošna kratkovidnost!

Gospoda moja! Lani izdal je sloveči angleški potovalec in duhoviti opazovalec Sydney Witheman o naši državi knjigo, katera je izšla tudi v nemškem prevodu pod naslovom „Das Reich der Habsburger“. Psatelj spada med one Angleže, ki imajo svoje predsodke o Slovanih in zato ne govorijo radi dobro o njih. On je germanofil v polnem pomenu besede; zato pa v tej knjigi kar brez obotavljanja izreka, da bi se njemu zdelo najbolje, ko bi avstrijski Slovani bili že davno izginili s svetovnega pozorišča tako, kakor so izginili braniborski in pomorski Slovani. Ker se to ni zgodilo in ker so ti Slovani — on govori pred vsem o Čehih, katere smatra nekako za oficijelne predstavitelje avstrijskega Slovanstva — dosegli kulturo, katera ne zaostaja za kulturo njihovega nemškega tekmeča, ker se je pri njih razvilo duševno delovanje tako, da je že davno preseglo duševno delovanje avstrijskih Nemcev, prihaja Sydney Witheman do zaključka, da so Slovani oni element, kateremu gre brezdvoybeno v bodočnosti vodilna uloga v tej državi.

Tako tuji opazovalec naših razmer. Toda mi vodilne vloge ne zahtevamo zase. Mi zahtevamo le pravičnost. A mesto kruha, dajo nam kamna. Dobri smo jim le, kadar je potreba plačevati davke in dajati vojake. Takrat zahtevajo od nas požrtvovalnosti in patriotizma. Ko se oglašamo kot ravnopravni državljani, tedaj pa nahajamo gluha ušesa. Za naš narodni razvoj ne stori država, da bi to bila njena dolžnost, ničesar; nasprotno še ovira ga kjer koli more.

Gospoda moja! Časi so važni. Politično ozračje preteče. Vsak čas utegne nastati nevihta, katera bode v vrtinec svoj potegnila tudi našo državo. Naj ne mislijo merodajni krogi, da so za obrambeno moč države storili že zadosti, ako silijo rezerviste oglašati se z „hier“, zabranjujoč jim posluževati se svojega maternega jezika. Skrbje naj raje zato, da bodo zadovoljni narodi v slučaju nevarnosti zamogli radostno in požrtvovalno vzklíkati „tukaj“!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 10. marca.

Volilna reforma.

Vsa javna pozornost se koncentrira sedaj na vladni načrt o volilni reformi. Poglavitne točke tega načrta objavili smo že včeraj in pri tisti priliki konstatovali, da je gledé nje nastal mej koaliranimi strankami prav resen konflikt. Prouzročil ga je grof Hohenwart s svojimi ugovori in njegovega mnenja je ves konservativni klub. Posamezni klubi so se že začeli posvetovati o vladnem načrtu. V levičarskem klubu je načelnik Heilsberg poročal o konferenci pri ministerskem predsedniku in potem je dr. Russ obrazložil Hohenwartov projekt volilne reforme ter se z vso odločnostjo izrekel proti njemu. Klub je sklenil, da začne specijalno debato o vladnem načrtu. Tudi konservativni in poljski klub začneta te dni posvetovanja o načrtu. Verjetno pač ni, da bi bilo mogoče zjediniti vse tri stranke za vladni projekt.

Načelnik poljskega kluba

poslanec Atanazij vitez Benoš umrl je včeraj popoldne na Dunaji. Bolan je bil le nekaj dni. Član državnega zbora je bil od leta 1882. Pred nekaj dnevi izvolil ga je klub načelnikom, namesto ministra Jaworskega. Pokojnik je umrl v starosti 67 let. Njegov naslednik postane najbrž bivši minister Zaleski.

Vnanje države.

Srbska kriza.

Proslava obletnice, kar je Srbija postala kraljestvo, je minula brez škandala, ali vladajoča kriza se ni ublažila. Liberalci so se razcepili v stare in mlade, prvimi je na čelu Ristić, drugim Ribarac ali bolje rečeno Milan in najbrž dobi Ribarac kmalu državno krmilo v roke. Milan je te dni poročevalcu Pariškega „Figaro“ pojasnil svoje mnenje o sedanjem položaju. Rekel je, da je kriza samo notranja. O kakem nasprotju mej ruskimi in avstrijskimi tendencami na Srbskem ni govoriti. Rusija ima pravico, terjati od Srbije hvaležnost, Avstrija pa je naravni trg za srbske pridelke in zato mora Srbija ž njimi živeti v prijateljstvu. Jaz dajem svojememu sinu sveto, to je naravno, ali očitati, da kujem komplot, je nepravilno. O radikalcih je rekel Milan, da so spravili deželo na kant in korumpirali vso javno upravo. Morda bode treba energično proti njim postopati, zato pa še ni gotovo, kdaj zapustim Srbijo.

Ministerska kriza na Španskem.

Ker se ministerski svet nikakor ni mogel zjediniti glede raznih vprašanj, ki imajo priti pred parlament, spoznali so, da je prememba v ministerstvu neizogibna in zagledali vsi vkupe podali ostavko. Kraljica-regentinja je demisijsko sprejela in maršalu Sagasti naročila sestavo novega ministerstva.

Angleški minister.

V ponedeljek se snide zopet angleški parlament. Ves svet je radoveden, s kakšnim programom se predstavi novo ministerstvo Roseberry narodnim zastopnikom. Čuje se, da je program podoben Gladstonevemu do pičice, torej se nova vlada ne misli odreči home-rule predlogi. S tem bi Roseberry odklonil ponudbo unijonistov, postopati solidarno, če se liberalci odreko home-rule.

Domače stvari.

— (Našim naročnikom.) Ker je neobhodno potrebno, da se napravi strog red gledé razpošiljanja našega lista, prosimo vse p. n. naročnike, ki so z naročnino na „Slovenski Narod“ ali na „Ljubljanski Zvon“ na dolgu, da blagovolé ta dolg tekom osmih dni poravnati, sicer bi se jim moral list brezpogojno ustaviti. Francoški, italijanski in nemški listi ustavijo dopošiljanja tisti dan, ko poteče naročnina, pri nas pa se je v tem oziru udomačila neka razvada, ki prouzroča listom čutno izgubo. Zategadelj opozarjamo č. naročnike, naj dopošljejo odsej vedno pravočasno naročnino, da ne bo treba dopošiljanje lista ustaviti.

— (Umrl) je v Ormožu odv. kand. in posestnik drd. Fran Kapus, v 34. letu dōbe svoje. Vrlemu rodoljubi bodi blag spomin!

— (Slovensko gledališče.) Opozarjamo slovensko občinstvo na današnjo prvo predstavo zanimive Bozděhove veseligrice v 3 dejanjih „Iz dobe kotiljonov“. Gledališka sezona gre proti koncu, nadejati se je torej, da bodo zadnje predstave dobro obiskane. — Prihoduji teden uprizori „Dramatično društvo“ jedno samo predstavo in sicer se bode pela v četrtek, dné 15. t. m., zadnjikrat v tej sezoni opera „Čarostrelec“.

— („Glasbene Matice“ koncerta) ki bode ta v torek dne 12. in v četrtek dne 14. t. m. v redutni dvorani, obetata glasboljubnemu občinstvu izreden užitek. Zato opozarjamo zlasti vnanje rodoljube, katerim čas pripušča, da ne zamude ugodne prilike, slišati velikansko glasbeno delo, Haydnovo „Stvarjenje“. Da bode domače občinstvo z obilnim obiskom obeh koncertov pokazalo, kako ceni umetniške napore „Glasbene Matice“, smo pač preverjeni in dostavljamo le še to, da je dobiti še mnogo sedežev vseh vrst pri g. Zagorjanu na Kongresnem trgu.

— (Telovadno društvo „Sokol“) priredi dne 17. sušca 1894. svoj II. družbinski večer v tem letu pri „Malič“ z vojaško godbo. Vstop je prost in je dovoljen le članom „Sokola“ in njihovim rodbinam. Natančnejši vzpored prijavimo prihodnjič. — Prvo nedeljo po otvoritvi Novomeške dolenske železnice priredi „Sokol“ društveni izlet v Novo-Mesto s separatnim vlakom. V svrhu izvršitve storil je odbor že potrebne korake in pričakovati je, da se „Sokolu“ pridruži tudi druga narodna društva. Podrobnosti razglasile se bodo svoječasno.

— (Slavčeva desetletnica.) Letos v mesecu juliju (dné 7. in 8.) praznovalo bode pevsko

društvo „Slavec“ svojo desetletnico. V predvečer prirediti boče slavnostni koncert z večvečinoma novimi zbori in vojaško godbo, drugi dan pa celodnevno slavnost z ljudsko veselico. Odbor prosi vsa p. n. narodna društva, da se pri prirejevanju veselice blagovolijo ozirati na omenjeno desetletnico.

— (Pevsko društvo „Ljubljana“) priredi v nedeljo, dné 18. marcija t. l. v čast vsem Pepicam in Pepčkom zabaven večer. Kraj in vzpored priobčimo prihodnjič.

— (Národní Dom.) Vseji upravnega odbora, katera se je vršila dne 8. t. m., in katere so se udeležili poleg predsednika dr. vit. K. Bleiweisa, odborniki: J. Duffé, J. Gogola, I. Hribar, E. Lah, J. Murnik, G. Pirc, dr. J. Stare in Ivan Šubic, prejeli smo sledeče poročilo. Ko so se na znanje vzele stvari, ki so se od zadnje seje (14. febr.) rešile po odborovem naročilu in po naročilu izvanrednega občnega zbora (19. febr.) iz predsedništva so se odobrili ukrepi seje ožjega odbora za zgradbo z dne 24. februarja. Te seje se je na odborovo povabilo udeležil tudi tehniški vodja in nadzornik, prof. Wagner, da se o vseh potrebnih pripravi pouči. Odbor vzame na znanje, da je stavbišče že kupljeno in kupna pogodba podpisana. — Sklene se, da se ima polaganje temeljnega kamna vršiti na slovesen način dne 29. jun. 1894. l. Priprave za to slavnost prepuste se pomnoženemu odseku, ki ima biti sestavljen iz zastopnikov vseh narodnih društev, katera bodo imela v prihodnjem „Narodnem domu“ svoja stanovanja. — Misel neimenovanega društvenika, da bi imela kipa: Preširnov in dr. Bleiweisov pred „Národnim domom“ primerni stojišči, se vzame uvaževati na znanje. — Društveno premoženje je znašalo koncem leta 1893. brez Kotnikovega volila nekaj nad 85000 gld. Ker je ta svota ob sebi velika, vender z ozirom na društvene potrebe še veliko premajhna, ker torej društvu še ne dostaje potrebnih gmotnih sredstev, sklene se nabiranje pospešiti. Slovenski rodoljubi naj bi z ozirom na to, da se je z zgradbo v resnici pričelo, to kar so se že namenili podariti, zdaj podarili, jemali deleže, podpisane in neizplačane svote izplačali. Oživili naj bi se zopet vsi različni načini nabiranja prostovoljnih doneskov, pomnožila naj bi se vrsta vztrajnih plačnikov mesečnih doneskov z novimi plačniki. Izročili naj bi se zdaj društvu doneski, ki se za društvene namene tu pa tam že dalj časa nabirajo in so društvu obljubljeni, ko postane zgradba resnica. Ker pa vsega tega dela odbor in posebej predsedništvo ne bi zmogla, sklene se poskrbeti za širši agitacijski odsek, ki naj bi se te stvari resno lotil. Onim posojilnicam, katere društvenih vlog še niso vrnile, imajo se vloge napovedati za 1. julij t. l. — Reši se nekaj manjših računskih zadev in sklene se arhitektu Škabroutu odpisati, da izgotovi originalni načrt, kakor hitro mu pripusti čas. Ker se je za nekatera dela osebno prijavilo nekaj tukajšnjih tvrdk, sklenilo se je pozvati jih naj napravijo pismene ponudbe, katere bo možno presoditi. Ožjemu odseku za zgradbo se izroči pooblastilo, da sme pri zgradbi v odborovem imenu vselej posredovati, kadar se mu zdi to potrebno.

— (Poštni pečati.) Nekdo nam piše: Zastran poštne pečatov naj opomnim, da ima samonemški pečat tudi pošta v Zagorji ob Savi in v Šmartnem pri Litiji. Kdo je temu kriv, ne vem, mislim pa, da tudi ljudje sami, ki ne zahtevajo dvojezičnih. V Litiji so pa na zahtevanje dobili vender le dvojezičnega pečata. Jedno prošnjo so poslali Litijani na trgovinsko ministerstvo, jedno na poštno ravnateljstvo v Trst, čakali so dolgo in dolgo, a konečno dobili so ga le. Pošta sv. Križ pri Litiji ima sicer dvojezični pečat, a ima zato torba, v kateri poštni pot pisma nosi, nemški napis: Hl. Kreuz bei Littai.

— (Gospa Borštnik-Zvonarjeva v Zagrebu.) Takoj pri prvem svojem nastopu na gledališkem odru bratskega nam naroda osvojila si je dična naša prva dramatična umetnica srca Zagrebskega občinstva. Prišla je in zmaga ter slavila v vlogi Marguerite Gauthier v „Dami s kamelijami“ pravo slavje. Vsi Zagrebski listi so polni hvale in razpravljajo v obsežnih kritikah umetniške vrline gospe Borštnikove ter čestitajo slovenskemu gledališču, da ima tak biser. Kakor pri nje soprogu gosp. Borštniku hvalijo posebno nje realistično a umetniško dovršeno igro, katero podpirata lepa elegantna oseba in prijeten organ ter izrazito oko

— Dalje v prilogi. —

in divni čar mladosti. Vsi listi poudarjajo, da čestitajo bratskemu narodu, da ima umetniško dvojico, kakor sta gospod in gospa Borštnik. Od dejanja do dejanja postajal je aplavz bolj ognjevit in buren mnogokrat pri odprtem odru in je občinstvo priredilo gospe Borštnikovi pravo ovacijo. Danes nastopi g. Borštnikova v Ibsenovi „Nori“ in se bode gotovo ponovil sijajen uspeh, h kateremu ji prav srčno čestitamo.

— („Slovensko planinsko društvo“) katero se je uživajoč simpatije vseh narodnih krogov — v kratkem času svojega obstanka tako lepo razvilo, imelo je predsinoč v gostilni pri „Lloydu“ svoj prvi redni občni zbor. Zbora udeležilo se je izredno lepo število članov in gostov, mej drugimi tudi mestni župan g. Grasselli. V lepem nagovoru pozdravil je načelnik društva, prof. Fran Orogen, zbrane društvenike in goste, naglašajoč, da je prešlo komaj jedno leto, odkar so slovenski možje ustanovili to društvo, in vender je danes zanimanje zanj že vseobče povsod, kjer se sliši slovenska govorica. Brez samohvale, pravi govornik, smemo reči, da je bilo društveno delovanje jako živahno, za kar gre razven markacijskemu odseku posebna hvala gg. Kocbeku, Kosu, Ravhekarju in Schollmayerju, kateri so se res izredno trudili za prosep „Slovenskega planinskega društva“. Gmotne podpore naklonil je društvu deželni zbor kranjski 300 in mesto Ljubljansko 200 gld. Načelnik izrazil je konečno željo, da bi našli društveni nameni v narodu slovenskem tudi v prihodnje prijazen odmev. Društveni tajnik g. A. Mikuš poročal je obširno o društvenem delovanju v preteklem letu. Ker se je letno poročilo itak v posebni knjižici razdelilo mej članove, naj je tukaj le v kratkih potezah omenimo. — Da je društvo v resnici vzbudilo in okrepilo zanimanje za slovensko planinstvo, dokazuje tudi to, da je imelo že koncem prvega leta 225 članov, mej njimi 3 ustanovnike. Prva društvena podružnica ustanovila se je v Kamniku, a druga snuje se v Savinjski dolini, dasiravno se delajo tej nameri razne ovire. Dosedaj zaznamovalo je društvo 97 potov, kateremu številu pa ni prišteto 11 potov po Tivolskem gozdu pri Ljubljani, in nova pot na Rinko, katero je našel g. Kocbek. Poseben seznamek potov z znamenji in daljavami ter vozni red in cenik z društvenimi gostilnami in drugimi podatki izide meseca maja, ko se bodeta obelodanila tudi izvrstna kašipota za Snežnik na Notranjem in pa za Savinjske planine; v poslednjih planinah zaznamenovalo je društvo dosedaj po svojem vrlem članu g. Kocbeku 26 potov, ki znašajo 78 ur hoda. Razven poučno-zabavnih društvenih večerov priredilo je društvo v pretečenem letu 4 izlete in sicer na Šmarno Goro, k sv. Joštu, na Učko ter v Divaško vilenico in Škocijanske jame pri Divači ter se udeležilo raznih narodnih slavnostij. Društveno koristno delovanje priznavali so ne le domači, ampak tudi nekateri nepristranski nemški strokovni listi, za kar gre posebna hvala vseučiliščnemu profesorju dr. Frischaufu v Gradci, kateri je tudi sploh ob raznih prilikah z dobrimi sveti pospeševal društvene namene. Kakor je bilo razvidno iz poročila blagajnika J. Sokliča, je tudi gmotno stanje društva precej ugodno, dohodkov bilo je v prvem društvenem letu 1453 gld. ter je koncem leta ostalo v blagajnici 30 gld. gotovine. Poročili tajnika in blagajnika vzeli sta se z odobravanjem na znanje. V odbor voljena sta per acclamationem gospoda Ivan Korenčan in Ivan Krulc, računskima pregledovalcema pa gg. J. Kališ in Vrhunc. Prvima častnima članoma bila sta izvoljena in sicer prvak slovenskih turistov g. Fr. Kadilnik v Ljubljani in prof. dr. J. Frischauf v Gradci. Po predlogu g. Drenika izrekla se je društvenemu odboru zahvala za njegovo uspešno delovanje. Gospod župan Grasselli opozoril je na vremensko hišico, za katero so že nabavljeni potrebni aparati, a pripravnega prostora ni; v tej zadevi bilo bi zaželeno so delovanje „Slovenskega planinskega društva“. Gosp. župan priporoča nadalje napravo razglednega stolpa na Šišenskem vrhu ter izjavlja, da bode tudi mestni zastop to podjetje gotovo rad podpiral. Gosp. Ivan Hribar izjavil je, da bi za vremensko hišico bil najpripravnejši prostor pred „Narodnim domom“ ali pa na Marijinem trgu, ter izrazil željo, naj bi se od mestnega zbora v to svrhu dovoljena svota izročila „Slovenskemu planinskemu društvu“, katero bode gotovo kmalu postavilo vremensko hišico. S tem bil je končan dnevni red, a v privatnih pogo-

vorih o raznih društvenih zadevah ostala je družba še nekaj časa zbrana. „Slovensko planinsko društvo“ sme se s ponosom ozirati na svoje dosedanje delovanje, a mi mu kličemo: le tako naprej!

— (Pogozditev Ljubljanskega gradu) Meseca septembra preteklega leta vršil se je, kakor smo o svojem času poročali, na Ljubljanskem gradu komisijski ogled, katerega so se udeležili zastopniki erarja in mestne občine ter lastniki nekaterih parcel. Pred vsem se je pregledal opustošeni teren, konstatovalo se je, da meri le ta 14737 ha., in v tem obsegu ga bode pogozditi. Pogozditev sama kakor nje nadzorstvo izročilo se bode državni gozdarski oblasti ker je le na ta način mogoče, zagotoviti ugoden uspeh. Da so ti ukrepi v interesu mestne olepšave ter občne javne varnosti, umeje se samo po sebi.

— (Podaljšanje oproščenja od pristojbin in kolekov.) Veljavnost zakona z dne 3. marca 1868, števil. 17, ki določuje oproščenje od kolekov in pristojbin pri arondiranju posestev, se je podaljšala do konca l. 1899. Dozdaj se je le malo uporabljala ta ugodnost.

— (Mesečni semenj v Ljubljani.) Na včerajšnji mesečni semenj se je priglasilo 956 konj in volov, 203 krave in 42 let, skupaj 1201 glava. Kupčija je bila prav živahna. Najbolje so se prodajali voli, ker je bilo veliko zunanjih kupcev, celo z Moravske.

— (V tiskovni pravdi) proti uredniku „Naše Sloge“ g. Matko Mandiču v Trstu in g. Ivanu Turčiču, katera je tožil učitelj Grossmann iz Volovskega zaradi razžaljenja časti, so se stranke pobotale in sta bila zatočenca oproščena.

— (Italijansko vseučilišče v Trstu) Pod tem naslovom prinaša „Edinost“, ki se je zares prav lepo razvila, odkar izhaja v novi povečani in pomnoženi obliki, zanimiv uvoden članek. Posebno poudarja, kako naklonjena je vlada peščici avstrijskih Italijanov, ki imajo na dveh vseučiliščih, v Inomostu in v Gradci, italijanska predavanja, ko mnogo večje število Slovencev nima niti jedne slovenske gimnazije. Zdaj pa zahtevajo Italijani zopet svoje italijansko vseučilišče v Trstu. Ta želja se jim je — vsaj za zdaj — odbila. Saj bi bila pa res skrajno kričeča krivica, ko bi se Italijanom ustanovilo nepotrebno vseučilišče, ko 20.000 Tržaških v mestu prebivajočih Slovencev niti jedne slovenske ljudske šole nima.

— (Nemški vojni ladiji v Opatiji.) Nemška vojna ladija „Moltke“, na kateri se šolajo mladi mornarji, dospela je s Krfa v Opatijo in se tam zasedla za negotov čas. Ladija ima 462 moških in 16 topov. — Pričakuje se še druga vojna ladija nemške mornarice „Prinzessin Wilhelm“, ki bode tudi ostala pred Opatijo.

— (Novi intendant Zagrebškega narodnega gledališča) gosp. dr. St. Miletić se je mudil na svojem potovanju v Gradci in na Dunaji. V poslednjem mestu so ga jako prijazno vzprejeli glavni intendant dvorskih gledališč baron Bezecny, ravnatelj dvornega gledališča Burghardt in ravnatelj dvorne opere Jahn, ki so mu obljubili, da ga bodo v vsakem oziru podpirali v njegovem delovanju.

Slovinci in Slovenke! ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Razne vesti.

* (Zginula zapuščina.) Kakor smo poročali ostavil je v Levovu umrli slikar Zakaszewski vse svoje imenje, to je okolo 400.000 gld. za napravo zavoda za slepce. V oporoki je rečeno, da je nekaj tega imetja naloženega v Gališki banki, ostalo pa da se nahaja v gotovini v stanovanju. Ko sta mestni župan in notar preiskala stanovanje, našla se je samo knjižica o naloženih 112.000 gld. gotovega denarja pa nič. Ker se je stanovanje Zakaszevskega uradno zapečatilo še le štiri dni po njegovi smrti, je opravičen sum, da je nekdo odnesel manjkajočih 288.000 gld., o katerih dozdaj ni sledu.

* (Snežni zameti v Siciliji.) Iz južne Italije prihajajo še vedno žalostne vesti o veliki škodi, ki so jo napravili snežni zameti na Sicilem otoku posebno v gorskih vaseh okolu Etne. V raznih teh vaseh podrla je teža snega nad 300 koč. V provinci Gofferoni je zapadel sneg dva metra visoko. Štiri železniške proge so morale ustaviti promet.

* (Mlada samomorilka.) V Črncvih našel je šolski sluga, ko je hotel po končanem pouku zračiti šolske sobe, na okrižju okna obešeno deklico. Bila je desetletna učenka Ana Souper, ki je že v tretjič ostala sama v šoli, ko so odšle druge učenke in se je hotela usmrtiti. Na srečo jo je sluga še rešil. Uboga deklica je žalosten dokaz moralne propalosti sedanje mladine!

* (Sodnik v lastni zadevi.) V Liverpoolu moral se je te dni sodnik v svojem sodišči kaznovati, ker bi bil po malomarnosti kmalu prouzročil požar. Da pokaže svojo nepristranost, naložil si je še jedenkrat toliko kazni, nego bi o v enakem slučaju izrekel.

* (Roparstvo na Sicilem otoku.) Navzlic obsednemu stanju in dovršenemu razoroženju prebivalstva se širi roparstvo na Sicilem otoku vedno bolj. V poslednjih treh dneh pripetilo se je osem slučajev, da so oboroženi briganti napadli in oropali prebivalce na deželi. V enem takem slučaju bili so briganti, katerih je bilo 12, preoblečeni kot stražniki in so odnesli nekemu posestniku blizu Palermo 11.000 lir.

* (Grozen čin blaznega.) Kakor se poroča iz Amsterdama, zažgal je blaznec norišnico Snoel pri Leenwardenu. Vse poslopje je zgorelo. Nad 100 umobolnih rešilo se je v divjem begu, 13 pa jih pogrešajo. Bržkone so nesrečneži našli smrt v plamenu.

* (Kdo živi najbolje?) Po statistiki dr. Dodge-a si Amerikanci največ „privoščijo“. Povprek jedo trikrat toliko mesa, nego Francozi ali Nemci in še jedenkrat toliko nego Angleži, ki mej evropskimi narodi uživajo najtečnejšo hrano. Vsak prebivalec severne Amerike potrebuje 17 funtov pavole, 8 funtov volne in trikrat toliko svile, kakor prebivalec starega sveta. Amerikanci, ki so komaj dvajsetina prebivalstva vsega sveta, potrebujejo petino volne, kar se je pridela na vsem svetu. Mezde so povprek v Ameriki za dve tretjini večje nego v Evropi. Nikjer se torej ne nahaja toliko bogatinov z ogromnimi imetji.

Književnost.

— „Vesna“. Druga letošnja številka prinaša nekaj jako dobrih pesmij tako „Po teku mnogih let“ (zložil Slavoj), „Naj mir zadobi pod zemljo“ (zložil + M. Čadež), „Brata“ (zložil Ahasverus) in „Studentu“, potem zelo mikavno in spretno pisano povest „Boganovi“ (spisal Dragan) zanimljive razprave „Nekaj o lepem“ (spisal — ni —) in „Črtice o blaznosti“ (spisal F. Güstl) in „Pseudoklasicizem in rusko slovstvo“ (spisal Z. Ž.) V „Vestniku“ in v „Listku“ je zbranih več prav dobrih sestavkov, sploh pa se mora priznati, da „Vesna“ lepo napreduje in da je spretno urejevana.

— Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Urejuje Anton Koblar. Prvi sešitek letošnjega letnika prinaša štiri korenite članke: „Grobišče pri Sv. Luciji blizu Tolmina, spisal prof. Simon Rutar, „Pogled na kranjska gradišča“ spisal J. Pečnik, „Drobtinice iz furlanskih arhivov, spisal A. Koblar in „Utemeljenje mesta Višnje Gore“, spisal dr. J. Ev. Mauring, — vrh tega pa v rubriki „Mali zapiski“ več prav zanimljivih sestavkov.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 10. marca. Proračunski odsek razpravljal je sinoči o točki „obratno šolstvo“. Šuklje je opozarjal, da bi bila ustanovitev strokovne šole za keramiko na Kranjskem potrebna in prosil, naj se tudi za slamnarstvo kaj stori. Gregorčič je priporočal ustanovitev strokovne šole za kamnoseke na Krasu in slovenskih paralelk na obrtno nadaljevalni šoli v Gorici oziroma ustanovitev posebne slovenske obrtne šole v Gorici. Minister je rekel, da v tem oziru imajo prvo besedo lokalna oblastva, ker sodi, da je v obrtnih šolah poučevati otroke v njihovem maternem jeziku.

Dunaj 10. marca. Včeraj so bili pri naučnem ministru Celjski župan Stieger, podžupan Rakusch in drž. posl. Foregger prosili, naj se v Celji ne ustanove slovenske paralelke. Predstavili so se tudi Wurmbrandu in Plenerju.

Dunaj 10. marca. Liberalci proglasili so kandidatom za župansko mesto podžupana dra. Richterja, združena opozicija pa bode glasovala za dra. Luegerja.

Opatija 10. marca. Nemški cesar se pripelje v torek ob 2. uri popoldne.

Rim 10. marca. Navzlic skrbnemu zasledovanju se policiji še ni posrečilo, zasačiti prouzročitelja atentata pred parlamentom. Koj po eksploziji je zaprla pet oseb, pa jih je zopet izpustila. Jeden ranjencev, katerih je bilo pet, je že umrl.

Bratje Sokoli!

Kdor želi društveno diplomu prejeti, naj se blagovoljno oglasi pri gosp. Češarku v Šelenburgovih ulicah. Dobiva se brezplačno.

Na zdar!

Odbor.

Narodno zdravilo. Tako se smé imenovati boleti utešujoča, mišice in živce krepčujoča, kot mazilo dobro znano „Moli-ovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici 90 kr. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJ, Tuchlauben 9. V zalozah po deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov prepat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 2 (16-4)

Prelat Kneipp v Rimu. Prihod tega popularnega moža in novo imenovanega prelata v Rim bil je povod, da se je italijansko novinstvo z njim mnogo bavilo in to na način, ki je zanj samo časten. Prvo njegovo delo je bilo, da je rešil kardinala Monaco la Valetta, nad katerim so že obupali vsi zdravniki, s pomočjo svoje vodne viračice in zdaj je tudi sam papež začel s to viračijo. Dalje je prelato Kneipp v veliki skupščini, v kateri je bila mnogobrojno zastopana avstro-ogerska kolonija, imel predavanje, ki je bilo viharno aklamirano, v katerem je vnovič svaril s posebnim poudarkom pred uživanjem bobove kave in čaja, ter priporočeval mesto kave in čaja zdravo sladno kavo, ki jo on sam pije vsak dan. Tudi je Kathreinerjeve tovarne sladne kave v Milanu, kjer se kakor v Kathreinerjevih tovarnah na Dunaji, v Monakovem v Parizu, v Baselu itd. t. a. sladna kava proizvaja po predpisih prelata Kneippa, doletela že čast da so dobile nalog, poslati partijo Kathreinerjeve sladne kave za Njega Svetost, kakor tudi za visoko duhovščino v Rimu. Prelat Kneipp se bode šele po dovršeni viračivi odnosno po kronični slavnosti Sv. Očeta, katere slavnosti se udeleži vsled izrecne želje papeževe, iz Rima nazaj povrnil.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Umrli so v Ljubljani:

8. marca: Alojzija Puc, kurjačeva hči, 2½ leta, Streliške ulice št. 11. — Reza Jagrič, asesorjeva vdova, 83 let, Zabjak št. 6.

V deželni bolnici:

7. marca: Janez Polšak, gostac, 48 let. — Janez Markovič, gostac, 64 let.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
9. marca	7. zjutraj	736.3 mm.	- 1.0° C	sl. svz.	d. jas.	
	2. popol.	734.3 mm.	11.8° C	sl. jzh.	d. jas.	0.00 mm
	9. zvečer	734.8 mm.	6.4° C	sl. jzh.	d. jas.	

Srednja temperatura 5.7°, za 3.1° nad normalom.

Dunajska borza

dné 10. marca t. l.

Skupni državni dolg v notah.	98	gld.	30	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	98	"	10	"
Avstrijska zlata renta.	119	"	95	"
Avstrijska kronna renta 4%.	97	"	70	"
Ogerska zlata renta 4%.	118	"	20	"
Ogerska kronna renta 4%.	95	"	15	"
Avstro-ogerske bančne delnice.	1032	"	—	"
Kreditne delnice.	365	"	60	"
London vista.	124	"	85	"
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	61	"	07½	"
20 mark.	12	"	21	"
20 frankov.	9	"	91½	"
Italijanski bankovci.	43	"	25	"
C. kr. cekini.	5	"	83	"

Dné 9. marca t. l.

4% državne srečke iz l. 1854 po 250 gld.	149	gld.	—	kr.
Državne srečke iz l. 1864 po 100 gld.	196	"	50	"
Dunava reg. srečke 5% po 100 gld.	128	"	—	"
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi.	122	"	50	"
Kreditne srečke po 100 gld.	198	"	50	"
Ljubljanske srečke.	24	"	75	"
Rudolfove srečke po 10 gld.	23	"	50	"
Akcije anglo-avstr. banke po 200 gld.	155	"	50	"
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	283	"	—	"
Papirnati rubelj.	1	"	34½	"

Izvirališče: Giesshübl-Puchstein. Zdravilišče in vodozdravilnica pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
kateri je kot zdravilni virelec že več sto let na dobrem glasu v vseh boleznih dihal in prebavil, pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izviren je za otroke, pre-(51-3) bolele in mej nosečnostjo. I.
Najboljša dijetelčna in ovesčevalna pijača.
Henrik Mattoni, Karlsbad in Dunaj.

Sposobnim, zgovornim osebam

se ponuja prilika, da si pridobé lep postranski zaslužek. — Ponudbe pod „R. C.“ na anončno ekspedicijo Schalek Dunaj. (226-1)

Žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, sin oziroma brat in svak, gospod

drd. Franc Kapus

odvetniški kandidat in posestnik v Ormoži

danes dne 8. sušca 1894, l. ob 4. uri popoldne v 33. letu svoje starosti po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabljivega pokojnika bode v soboto dne 10. sušca ob 4. uri popoldne.

Sv. maše zadušnice op. avljale se bodo v farni cerkvi v Ormoži v ponedeljek dne 12. sušca t. l. Bodi priporočen v blag spomin in molitev!

V Ormoži in Celji, dne 8. sušca 1894.

Julijana Kapus, soproga. — Albina Kapus, mati. — Dr. Albin Kapus, brat. — Roza Vrečko roj. Kapus, sestra. — Dr. Ludovik Filipič, Dr. Josip Vrečko, svaka. — Jel-sava in Olga Filipič, Zora, Vladimir, Dragotin, Zdenka in Franc Vrečko, nečaki in nečakinje. (271)

Pekarija

se dà v najem

(247-3)

na deželi v jako pripravnem kraju, tik farne cerkve in štirirazredne šole, kjer ni do sedaj nobenega peka. — Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Kompanjona

išče dobro situvirana in z najboljšimi stroji prevedena strojna tovarna z livarno v obljudenem trgu ob železnici v Slov. Štajerju.

Kompanjon bi moral imeti vsaj 6000 gld. v gotovini, več bi moral biti slovenskega in nemškega jezika (ako mogoče tudi hrvaškega) v govoru in pisavi, izurjen bi moral biti v knjigovodstvu ter se bode imel pečati le s prodajo blaga in komptornim delom. — Naslov se izve pri upravništvu „Slovenskega Naroda“. (242-1)

Po nedosežno nizki ceni se dobé

jako lepi

in dobri rouleaux (zastirala za okna) v slo-večem etablissementu pohištva Iv. Baar-a naslednika, Dunaj, IX., Währingerstrasse 26. Mnogoštevilna priznanja. (253-3)

Oljni ekstrakt za uho

od c. in kr. sekund. zdravnika dr. Šipek-a. Ta ekstrakt priporočajo zaradi sigurnega uspeha že več let avtoritete, ker odpravi vsako neprirojeno gluhost, uklanja takoj slab posluš, uspešni tok in vsako ušesno bolezen; dobiva se proti dopušljatvi gld. 1-70 v vsej Avstro-Ogerski fran-kovano po pošti iz lekarn: glavna zaloga v lekarni „pri sv. Duhu“ g. Ede pl. Tomaya, v lekarni gosp. Ant. Kögl-a in v mestni lekarni v Zagrebu; nadalje pri Zannetti-ju v Trstu; Jožefu Cristofolletti-ju v Gorici; na Dunaji pri c. in kr. vojni poljski lekarni, na Štefanovem trgu št. 8, in pri lekarju Twerdy-ju, Mariahilferstrasse 106. — Pristno blago se dobiva samo v steklenicah z utisnjenim napisom: c. in kr. sekund. zdravnik dr. Šipek na Dunaji. (1161-13)

Najboljše voščilo svetá!

Fernolendt
voščilo za čevlje.

Ces. kralj. dež. priv.

tovarna utem. l. 1835 na Dunaji.

To voščilo brez galice (vitrija) se lepo črno sveti ter vzdržuje usnje trpežno.

Povsod v zalogi. (801-32)

Zaradi ponarejanj naj se pazi natanko na moje ime

St. Fernolendt.

Posiljam natančne cenike o vseh mojih proizvodih zastoj in poštne prosto.

C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic.

Izvod iz voznega reda

veljavnega od 1. oktobra 1893.

Nastopno omenjeni prihajali in odhajali časi označeni so v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Steyr, Linz, Budejovice, Plzeň, Marijine vare, Eger, Francove vare, Karlove vare, Prago, Draždane, Dunaj via Amstetten.

Ob 7. uri 06 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Dunaj via Amstetten.

Ob 11. uri 50 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj.

Ob 4. uri 20 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Solnograd, Lend-Gastein, Zell na jezeru, Inomost, Bregence, Ouh, Genavo, Pariz, Linz, Ischl, Budejovice, Plzeň, Marijine vare, Eger, Francove vare, Karlove vare, Prago, Draždane, Dunaj via Amstetten.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

Ob 5. uri 55 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Draždan, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih varov, Plzeja, Budejovice, Solnograda, Linca, Steyra, Ischla, Gmunden, Zella na jezeru, Lend-Gastein, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Trbiža.

Ob 11. uri 27 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Draždan, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Egra, Marijinih varov, Plzeja, Budejovice, Solnograda, Ischla, Gmunden, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Zella na jezeru, Lend-Gastein, Inomost, Ljubnega, Celovca, Pontabla, Trbiža.

Ob 4. uri 53 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla, Trbiža.

Ob 9. uri 27 min. zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pontabla, Trbiža.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 6. uri 25 min. zjutraj v Kočevje.
" 12. " 00 " opoldne " "
" 6. " 10 " zvečer " "

Prihod v Ljubljano (juž. kol.).

Ob 8. uri 10 min. zjutraj iz Kočevja.
" 1. " 01 " popoldne " "
" 8. " 46 " zvečer " "

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.).

Ob 7. uri 18 min. zjutraj v Kamnik.
" 2. " 05 " popoldne " "
" 6. " 50 " zvečer " "

Prihod v Ljubljano (drž. kol.).

Ob 6. uri 51 min. zjutraj iz Kamnika.
" 11. " 15 " dopoldne " "
" 6. " 20 " zvečer " "

(4-55)

Za penzioniste!

Za neko posestvo v večjem mestu na Kranjskem, ki leži ob železnici in ki je v zakup dano, se išče oseba, ki bi hotela isto nadzorovati in bi imela za to prosto stanovanje in deputat. — Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. (252-2)

Lekarniški laboratér

želi nastopiti jednako službo. — Ponudbe vzprejema Ivan Jelner, Gorenje Retje št. 3, pošta Velike Lašče. (256-2)

Prodaja hiše s kramarijo.

V nekem manjšem župnijskem kraju, ¼ ure od neke postaje južne železnice, z lepo lego, prodaja se takoj in po ceni prav dobro ohranjena hiša, v kateri se že dlje časa kramarska obrt izvršuje, zajedno z vrtom in poljem.

Pri kupu se potrebuje samo svota 800-1000 gld. Posebno priporočilo je to posestvo za penzioniste, vdove ali pa zasebnike, ki iščejo še ralih dohodkov.

Več se izve v A. Kališa pisarni za posredovanje pri zasebnih opravilih na Preširnovem trgu v Ljubljani. (214-3)

Gotov postranski zaslužek

zagotavljam vsakomur, ki se hoče pečati s prodajanjem neke robe, ki se prav lahko spečava. Ponudbe pod „Fisch“ na anončno ekspedicijo J. Danneberg, Dunaj, Wollzeile 19. (136-6)

Iščejo se za takoj in po Veliki noči!

2 kuharici za restavracijo, (samostojni službi, plača od 14 do 16 gld.; — več zasebnih kuharic (tudi k dvema osebama) za jako fine gospodske in dobre meščanske hiše za tu in drugod, plača 8-12 gld.; — hišine za hotel in zasebne hišine za Ljubljano in drugod; — postunja k dvema večjima otrokoma; — štacunsko dekle (sme biti tudi starejša) za tukaj; — natakarica za okolico, unosna služba; — markér pri biljardu za kavarno v mestu; — hišni hlapec, vrtnar itd. itd. — Več v posredovalnici G. Flux, Breg št. 6. (267)

200.000 litrov naravnega vina

belega in rudečega Dolenjskega (največ lastnega pridelka), istrskega, tirolskega, dalje izvrstnega terana, burgundca, rieslingerja, sisljanca itd. iz obveznega vinokletarstva knežjine Hohenlohe, prodaja po nizki ceni in pod vsakim jamstvom za pristnost

Josip Paulin

(270-1) v Ljubljani Marijin trg 1.

Na najnovejši in najboljši način

umetne (694-69)

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije, — odstranjuje zobne bolečine z umrtjenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,

poleg čevljarskega mostu, v Köhler-jevi hiši, I. nadst.

Hiša na prodaj.

v Šoštanju na Spodnjem Štajerskem, na glavnem trgu, jednodostropna, s 6 sobami, 2 kuhinjama, prodajalnice in drugimi postranskimi prostori, blevi in drugimi prostori za ekonomijo, ob katere meji vrt, razen tega 2 orla zemljišča in 4 orla gozda, vse v Šoštanjskem okraju ležeče.

Ustno ali pisмено naj se vpraša pri lastnici gospé Irmi Perc v Šoštanju. (234-2)

Agenti

za spečavanje zakonito dovoljenih srečk, katere je moč plačati tudi na obroke, se nameščujejo proti visoki proviziji, in če so posebno rabljivi, tudi s stalno plačo. — Ponudbe na 229-3)

Hauptstädtische Wechselstuben Gesellschaft
ADLER & Co.

v Budimpešti. — Ustanovljeno leta 1874.

Išče se dobra in zanesljiva prodajalka.

Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“. (268-1)

Tinct. capsici compos.

(PAIN-EXPELLER)

pripraven v Richtrovi lékárni v Praze, všeobecne známý, bolesti utišující domácí lék k mazání, jest na skladě ve většině lékáren, láhev po 1 zl. 20 kr., 70 a 40 kr. — Při kupování třeba se míti dobře na pozoru a přijmouti jen láhev s ochrannou známkou „kotvou“ jakožto pravé. Ústřední zásylatelství: Richtrova lékárna „U zlatého lva“ v Praze.

Oddá se za 5000 gld. poleg ceste stoječa

gostilnica

s 4 sobami v prvem nadstropji, v pritličji je velika soba za goste, 2 kleti in kuhinja. — Natančneje se poizvé pri lastniku g. Lorencu Rupnik-u, krčmarju v Idriji št. 393. (248-2)

Tovarniška zaloga
šivalnih strojev in
velocipedov
IVAN JAX

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 13.

— Ceniki zastoj in poštnine prosto. —

Važno za sleharno gospodinjo in mater!

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava

se čedalje bolj skazuje kot najizbornejši, jedini naravi primerni zdravil in ob jednem v svoji uporabi najcenejši dodatek bobovi kavi. Priporoča se izrecno od visokih znanstvenih in zdravniških avtoritet in se predpisuje ženskam, otrokom in takim, ki imajo želodčne ali živčne bolezni, kot najboljši nadomestek bobove kave.

Opreznost pri kupovanju! Zahtevajte in jemljite samo bele originalne zavoje z imenom **Kathreiner**. 1/2 kilogr. 25 krajcarjev.

Prednaznanilo.

Ljubljana, cesarja Jožefa trg.

S. Genis-a

čarodejno gledališče

z duhovi in specijaliteta
dojde v Ljubljano.

Z velespoštovanjem

J. Miller, poslovodja.

(227-2)

Naznanilo.

Od hudobne strani se je raznesla govorica, ki se je tudi v tukajšnjih listih registrirala, da se je deželna lekarna pri „Mariji pomagaj“ v Ljubljani, ki jo imam jaz v zakupu, prodala in da bode kupec isto sam oskrboval.

S tem izjavljam, da so te govorice povsem neutemeljene in si usojam dati p. n. občinstvu na znanje, da sem glasom zakupne pogodbe do 1. julija 1894 jedini in legitimni zakupnik te lekarne in da ne more do preteka te zakupne dobe nastati nikaka prememba in da torej tudi eventualna prodaja lekarne do tistega časa brez mojega dovoljenja in privolitve ne more biti veljavna in perfektna.

Ob jednem se zahvaljujem cenjenemu p. n. občinstvu za meni dosedaj izkazano zaupanje in prosim, da bi mi isto tudi nadalje v isti meri nakloniti blagovolilo.

V Ljubljani, dné 9. marca 1894.

Ljud. Groetschel

lekarnar pri „Mariji pomagaj“
Glavni trg št. 1.

(268-1)

Marijaceljske kapljice za želodec

prirejene v lekarni „k angelju varuhu“

C. BRADY v Kromerčlžu (Morava)

staroizkušeno in poznato zdravilo, ki oživlja funkcije želodca in ga krepi, če je prebava motena.

Pristno le z zraven natisneno varstveno znamko in podpisom.

Cena steklenici 40 kr., veliki steklenici 70 kr.

Navedeni so tudi sestavni deli.

Marijaceljske kapljice za želodec

dobivajo se pristne v Ljubljani: lekarna Piccoli, lekarna Swoboda; v Postojni: lekarna Fr. Baccaric; v Škofji Loki: lekarna Karol Fabiani; v Radovljici: lekarna Aleksander Roblek; v Rudolfovem: lekarna Dom. Rizzoli; v Poverbachu: lekarna V. Payr; v Kamniku: lekarna J. Močnik; v Črnomlju: lekarna Ivan Blažek.

(1168-16)

Ostanki sukna

najmodernejšo blago za pomlad in jesen 1894
za celo obleko samo za gld. 3—
za črno salonsko obleko „ 7—
za vrhno suknjo „ 4—
za obleko, ki se dá prati „ 2-75
za hlače iz gredašane tkanine „ 3—
za piquet-telovnik „ 40—
tudi najfinejše vrste
sukna močnejše kakovosti,
poletnega lodna, trikota in
rogozovega platna
nedosežno ceneno.

Pošilja se

proti povzetju ali pa če se poprej pošlje denar.

Jamstvo:

Povračilo kupnine, če komu kaj ne bi ugajalo.

Vzorci: (144-5)

Zastoj in poštnine prosto.

D. Wassertrilling

trgovec s suknom
Boskowitz blizu Brna.

Tisec priznanic.

Prej **Fran Čuden** Prej
J. Geba. J. Geba.

urar

v Ljubljani, Glavni trg št. 25

(Podružnica v Trbovljah)

priporoča sl. občinstvu ter posebno preč. duhovščini svojo bogato zalogo

švicarskih žepnih zlatih, srebrnih in nikelnastih ur, stenskih ur z nihalom, ur budilnic, verižic, prstanov, uhanov (120-7)

in vseh v to stroko spadajočih stvari po najnižjih cenah.

Popravila izvršujejo se natančno pod poročtvom.

— Zunanja naročila se hitro izvršujejo po pošti.

Ceniki so vedno na razpolaganje zastoj in franko.

L. Luser-jev obliž za turiste.

Gotovo in hitro uplivaajoče sredstvo proti kurjim očesom, žuljem na podplatih, petah in drugim trdim praskam kože.

Veliko priznanih pisem je na ogled v glavni razpošiljalnici:
L. Schwenk-a lekarna
(40-10) Meldling-Dunaj.

Pristen samo, če imata navod in obliž varstveno znamko in podpis, ki je tu zraven; torej naj se pazi in zavrne vse manj vredne ponaredbe.

Ta obliž dobiva se le v eni veliki po 60 kr. Zahtevaj izrecno Luser-jev obliž za turiste.

Pristen v Ljubljani: Jos. Mayr, J. Swoboda, U. pl. Trnkoczy, G. Piccoli, L. Grečel; v Rudolfovem S. pl. Sladovič, F. Haika; v Kamniku J. Močnik; v Celovci A. Egger, W. Thurnwald, J. Birnbacher; v Bressan A. Aichinger; v Trgu (na Koroškem) C. Menner; v Beljaku F. Scholz, Dr. E. Kumpf; v Gorici G. B. Pontoni; v Wolfenbergu A. Huth; v Kranju K. Savnik; v Radgoni C. E. Andrien; v Idriji Josip Wario; v Radovljici A. Roblek; v Celji J. Kupferschmid.

Pristno Brnsko sukneno blago

za spomladno in poletno sezono 1894.

Jeden kupon 3.10 metra dolg, za popolno gospodsko obleko (suknje, hlače in telovnik) stane samo	gld. 4.80 iz dobre gld. 6.— iz boljše gld. 7.75 iz fine gld. 9.— iz finejše gld. 10.50 iz najfinejše	pristne ovčje volne.
---	--	----------------------

Kupon za črno salonsko obleko gld. 10.—, kakor tudi blago za vrhne suknje, loden za turiste, črni peruvienne in dooking, za državne uradnike, najfinejše gredašane tkanine itd. razpošilja po tovarniških cenah kot rečna in solidna najbolje znana tovarniška zaloga suknenege blaga

Siegel-Imhof v Brnu.

Vzorci zastoj in frankovano. — Garantuje se za to, da odgovarja pošiljka popolnoma vzorcem.

Na uvajanje! P. n. občinstvo se zlasti opozarja na to, da je blago, če se naroča direktno, znatno ceneje, nego če se isto naroča po agentih. Tvrdisa Siegel-Imhof v Brnu razpošilja vse blago po pravih tovarniških cenah, ne da bi zaračunjala sleparskega, krojaškega popusta, ki toli oškoduje zasebnih naročiteljev. (181-4)

Zobozdravnik Avgust Schweiger

ordinuje (38—10)

v hotelu „Pri Maliču“

vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure.

Novo! Živec se umori brez vseh bolečin s cocaínom. **Novo!**

Lekar **A. Hofmann**, Klosterneuburg pri Dunaji, priporoča že mnogo let preskušeno, blestno utešujoče domače sredstvo

konc. mazilo za ude (protinova tekočina)

v steklenicah po 40 kr. ali 1 gld., po pošti 15 kr. več.
Dobiva se v lekarnah in pri glavni salogi: lekarnar **A. Hofmann, Klosterneuburg.**

Št 2215.

Razpis.

(235—2)

Za Kranjsko se razpišejo sledeče

službe okrožnih zdravnikov

in sicer:

a) z letno plačo 800 gld. in 200 gld. priklade od zdravstvenega sveta:

1. v Črnomlju.

b) z letno plačo 800 gld.:

2. v Bohinjski Bistrici; 3. v Kočevski Reki; 4. v Kranjski gori; 5. v Senožečah.

c) z letno plačo 700 gld.:

6. v Metliki.

d) z letno plačo 600 gld.:

7. v Logatci.

Prosilci za jedno teh mest vložé naj svoje prošnje pri deželni odboru kranjskem v Ljubljani

do 28. marca 1894. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 28. februvarja 1894.

Kamnoseška obrt in podobarstvo.

Vinko Čamernik

kamnosek v Ljubljani, Farne ulice št. 9
filijala na Dunajski cesti nasproti Bavarskemu dvoru
(poprej Peter Toman)

priporoča se za izvrševanje

cerkvenih umetnih kamnoseških del
kakor oltarjev, tabernakeljev, prižnic, obhajilnih miz, krstnih kamnov itd., nadalje za vsakovrstna

stavbena kamnoseška dela

kakor tudi za izdelovanje plošč iz vsakovrstnega marmorja za pohištvo.
Ima tudi bogato zalogo

nagrobnihi spomenikov
iz raznovrstnih marmorjev, napravljenih po najnovejših arhitektoničnih obrisih po jako niski ceni.

Oskrbuje napravo kompletnih družbinskih rakov in vsakako popraviljanje. (10—10)

Obrise, načrte in vzorce pošilja brezplačno na vpogled.

„Kupuj pri kovaču, a ne pri kovačku!“ veli star pregovor.

To velja po vsi pravici o mojem etablissementu, kajti le tako velika prodajalnica, kakršna je moja, ima vsled tega, da kupuje jako mnogo blaga, ki ga plačuje sproti v gotovini, in vsled drugih ugodnih okoliščin minimalne stroške, ki so potem v prid tudi kupcem.

Dražestni vzorci zasebnim naročiteljem zastoj in poštnine prosto.
Kupite z vzorci, kakršnih doslej še ni bilo, za krojače nefrankovano.

Sukneno blago za obleke.

Peruvien in dosking za visoko duhovščino, potem blago, kakor je predpisano za uniforme c. kr. uradnikov, tudi za veterance, požarne brambe, telovadce, livrje, za biljarde, igralne mize, prevleke za vozove, loden, tudi nepremočljiv za lovske suknje, blago, ki se dá prati, potni plačdi od 4—14 gld. i. t. d.

Pošteno, ceni primerno, trajno, čisto volneno sukmeno blago in ne malovredne cunjé, ki komaj toliko stanejo, kolikor iznaša zaslužek krojačev, priporoča

Iv. Stikarofsky, Brno (avstrijski Manchester).

Največja tovarniška zaloga suknene blaga v vrednosti 1/2 milj. gld.

Pošilja se le proti povzetju!

Dopisovanje v nemškem, ogerskem, češkem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku. (199—4)

Razpisuje se služba faktorja „Narodne Tiskarne“.

Ponudbe z dokazili zmožnosti in spričevali o dosedanjem službovanji naj se pošljejo

do 15. marca t. l.

upravnemu odboru „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani.

Št. 342

Oglas natečaja.

z l. 1894.

S tem se razpisuje natečaj na mesto

občinskega zdravnika

za združeno zdravstveno okrožje Buzet-Ročko s sedežem v mestecu Buzet (Pinguente) poleg službe, ustanovljene pokrajinskim zakonom z dné 14. marca 1874. l.

S tem mestom je v zvezi letna plača 1000 gld. a. v. za zdravljenje siromakov združenega zdravstvenega okrožja in letnih 200 gld. a. v. kot odškodovanje za službena potovanja v svojstvu občinskega sanitetnega referenta po istem okrožju, od katerih bo prejemal prvo vsoto v mesečnih in zadnjo v trimesečnih obrokih, oboje v naprej, od c. kr. davčnega urada Buzetskega.

Služba traja tri leta, obnavlja se molče, razven v slučaju, če je služba odpovedana, a odpovedati se ima na vsak način šest mesecev preje mine ugovorjeni rok.

Prošnje, opremljene z dotičnimi prilogami v smislu § 7., zakona z dné 18. marca 1874, v katerih imajo natecalci ob enem dokazati znanje hrvatskega ali slovenskega in italijanskega jezika, morajo se vložiti pri poglavarstvu občine Buzet (Pinguente) v Istri najdalje do konca marca t. l.

Pri istem poglavarstvu so na vpogled ostali natečajni pogoji, ki se na zahtevanje tudi dotičnim natecalcem takoj dopošljejo.

Od odbora zdravstvenega okrožja

Buzet (Pinguente)-Roč-(Rozzo)

dné 26. februvarja 1894.

(259)

Predsednik: **Fran Flego.**

Vinska velekupčijska tvrdka

(odlikovana s diplomami in svetinjami)

G. Benuzzi in drugi

vinogradnikov v Tridentu na Tirolskem

priporoča p. n. častiti duhovščini, gg. vinotrzcem in drugim svoja

**pristna, naravna bela in rudeča
namizna in buteljska vina**

po primernih cenah in proti najkulantnejši postrežbi.

Poskušnje, ceniki in vsa druga pojasnila in naročila pri g. zastopniku (239—2)

Alojziju Czernichu, Ljubljana, Rimska cesta št. 19.

Alojzij Vodnik

kamnosek v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32 in 34,

uljudno naznanja, da je prevzel od **akoliške družbe za mramornato industrijo Kieffer na Solnogradskem**, zastopstvo za Kranjsko za

mramorno-mozaične plošče

za tlakanje cerkvâ, hodnikov, vežâ itd.

Iste so jako trde, imajo značaj naravnega marmorja, se ne shodijo, so lahke za snajiti in so popolnoma stanovitne.

Mramorna-mozaična tla narejene so meji drugim: V Nj. c. kr. visokosti nadvojvode Ludovik Viktorja palači na Dunaji, centralni kolodvor c. kr. državnih železnic na Dunaji, mestna farna cerkev v Gradcu, c. kr. nova operna hiša na Dunaji, Hotel Strahov v Monakovem, kr. oger. gimnazija v Pešti itd. itd.

Cene so jako ugodne in so cenilni in ilustrativni katalogi in vzorci zastoj na razpolaganje.

Smirgel-cement plošče za navadno tlakanje ponuja po 2 gld. mtr.² Ob enem dovoljuje si priporočati porfir kot priznani najboljši in najtrpežnejši material za tlakanje trotoarjev, cest, prelazov, vovozov, dvorišč, kleti itd. svojo novourejeno delavnico za mramornate plošče za pohištvo in so izdelki iz raznobojnejših tu- in inozemskih marmorjev vedno v zalogi, kakor tudi svojo največjo zalogo najrazličnejših grobnih spomenikov v blagovoljno izbiri.

Delavnica moja je tako bogato preskrbljena, da zamore celo največjim zahtevam v cerkvenih stavbinskih in drugih v to stroko spadajočih izdelkih poljubno ustrezati. (256—1)

Bensdorp-ov holandski kakao

izboren, zdrav in redilen
se dobiva v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

(917-26)

Gostilna „pri Tozniku“

v Medvedah

se takoj odda v najem pod ugodnimi pogoji. (262-1)

Več pri upravnistvu „Slovenskega Naroda“.

Orehe po 18 gld., **češplje** po 8 gld., **namizna jabolka** po 12 gld. za 100 kil, dobro **slivovko** po 45 kr. liter prodaja (240-2)
Jos. Errath v Mokronogu.

Zobni zdravnik DR. ROMAN JACOBI

ustavlja po najnovejši in najboljši metodi
umetne zobe in zobovja.

Plombira in izdira zobe brez bolečin. (186-3)

Zdravi sploh vsako ustno bolezen.

Ljubljana, Stari trg št. 4.

Zadnja cena!

R. MIKLAUC

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 5.

Zaloga (19-10)

vsake baže gvančnega blaga
za moške in ženske

kakor tudi vseh vrst

plaht, kovtrov, srajc, jop, nogovic, svilenih in tkaninskih rut

po najnižji ceni.

Zadnja cena!

Zadnja cena!

Zadnja cena!

Ustanovljeno leta 1863.

Svetovnoznane

(1021-19)

so samoizdane, nagrajene

ročne harmonike

Ivana N. Trimmel-ja

na Dunaji, VII/3, Kaiserstrasse Nr. 74.

Velika zaloga

vseh glasbil

gostij, citer, pišcal, okarin, ustnih harmonik, ptičjih orglijc itd. itd., švicarskih ocelnih orglijc,

ki igrajo same od sebe in so nedosežne glede glasu, glasbeni albumi, kukala itd. itd.

Knjiga z uzorci zastoj in franko.

Pravi zaklad

za nesrečne žrtve samooskrumbe (onanije) in tajnih razpašnostij je izborno delo

Dra. Retau-a

Sebeohrana.

Česko izdanje po 80. nemški izdaji. S 27 podobami. Cena 2 gld. a. v. Čita naj je vsakdo, ki trpi na strašnih posledicah te razuzdanosti, resnični njegovi pouki rešijo vsako leto na tisoče bolnikov gotove smrti. Dobiva se v založni knjižarni „Verlags-Magazin B. F. Bleroy v Lipskem (Sasko), Neumarkt 34“, kakor tudi v vsaki knjižarni. (291-52)

Mala oznanila.

Pod Trnovo št. 2.
Veliko zalogo
klobukov
priporoča
J. Soklič.
Gledališke ulice št. 6.

M. RANTH (27)
(Viktor Ranth)
Ljubljana, Marijin trg 1
priporoča veliko zalogo oprem za krojače in čevljarje, beloprtenega blaga in podvlek, bombaža in ovčje volne, preje za vezenje, pletenje, šivanje in kavljikanje, tkanega in nogovičarskega blaga, predpasnikov, živetkov in rokovic, pozamentirkega in drobnega blaga, trakov, čipk in petljanj, čipkastih zaves in preprog, umetelnih cvetk in njih delov.

A. KUNST
Ljubljana, Židovske ulice št. 4.
Velika zaloga obuval (33)
lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.
Vsakršna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. Pri zunanjih naročilih blagovoli naj se vzorec vposlati.

Ustanovljeno leta 1847.
J. J. NAGLAS
tovarna pohištva
v Ljubljani, Turjaški trg št. 7 in Gospodske ulice (Knežji dvorec).
Zaloga jedinstavnega in najfinerega lesenega in oblazinjenega pohištva, zrcal, strgarskega in pozlatarskega blaga, pohištvene robe, zavese, odeje, preprog, zastiral na valjeh, polknov (žaluzij). Otroški vozički, železna in vrtna oprava, nepregorne blagajnice. (35)

Restavracija „Pri Zvezdi“
cesarja Josipa trg.
Velik zračni vrt, stekleni salon in kegljišče.
Priznana izvrstna jedi in pijače in skupno obedovanje.
(22) **F. Ferlinc, restavratör.**

Josip Reich (23)
Poljanski nasip, Ozke ulice št. 4
priporoča čast. občinstvu dobro urejeno
kemično spiralnico
v kateri se razparane in nerazparane moške in ženske obleke lepo očedijo. Pregrinjala vprejmo se za pranje in črēm v pobarvanje. V barvariji vprejma se svilnato, bombažno in mešano blago. Barva se v najnovejših modah.

HENRIK KENDA (9)
v Ljubljani.
Najbogatejša
zaloga za šivilje.

Brata Eberl
Ljubljana, Francišanske ulice 4.
Slikarja napisov,
stavbinska in pohištvena pleskarja.
Tovarna za oljate barve, flak in pokost. (20)
Glavni zastop Bartholi-jevega originalnega karbolineja. Maščoba za konjska kopita in usnje.

Uran & Večaj
Ljubljana, Gradišče št. 8, Igriške ulice št. 3
priporočata p. n. čast. občinstvu svojo vel ko zalogo vsakovrstnih
pečij in glinastih snovij
kakor tudi
štedilnikov
in vseh v to stroko spadajočih del po nizkih cenah. (31)

G. Tönnies
v Ljubljani.
Tovarna za stroje, železo in kovino-
livenica.
Izdeluje kot posebno: vse vrste strojev za lesoreznice in žage. (21)
Prevzame cele naprave in oskrbuje parostroje in kotle po najboljši sestavi, slučajno turbine in vodna kolesa.

Maksimilijan Patat-ova naslednika
F. Merala & Boneš
v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32, ali pa sv. Petra nasip št. 27
priporočata se p. n. občinstvu za ženske in moške obleke, razparane in cele, iste se lepo očedijo; vzprejemata vsakovrstna pregrinjala, svilnate robe in trakovke za pranje in pobarvanje, kakor tudi avilnato, bombažno in mešano blago vseh barv. Obleka se čisti, pere in barva hitro, dobro in po nizki ceni.

J. Hafner-jeva pivarna
Ljubljana, sv. Petra cesta št. 47.
Zaloga Vrhniskega piva.
Priznana izvrstna restavracija z velikim dvorano za koncerte itd. in lepim vrtom. (36)
= Kegljšče je na razpolago. =
Uhod je tudi iz Poljskih ulic.

Zajamčeno pristni kranjski brinjevec
liter po gld. 1-20 in
medenovec
liter po gld. 1.—, ki ga priporočajo zdravniki, pri
(216)
Oroslav Dolencu
trgovina z voščeno in medom
Ljubljana, Gledališke ulice 10.

Podobe
umrlih urednikov „Slovenskega Naroda“
(Ant. Tomšič, Jos. Jurčič, Ivan Železnikar)
dobivajo se
na karton-papirji tiskane
komad po 20 kr.
v „Narodni Tiskarni“, pri gospodu
A. Zagorjan-u in pri drugih knjigotržcih.

J. Kunčič
priporoča p. n. občinstvu svojo
izdelovalnico soda-vode
Ljubljana, Sv. Petra cesta 5
„Pri avstrijskem cesarju“
z opomnjo, da rabi vodo iz mestnega vodovoda, a v svoji
filijali v Lescan
rabi vodo iz tekočega studenca nad cesto proti Bledu. (64)
Zunajja naročila izvrše se točno.

Čast mi je naznanjati, da sem prevzela po smrti mojega moža Frana Toni
kovaško obrt
katero bodem nadaljevala, ter se priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela po nizkih cenah, zlasti za nove podkove. Dobro delo in točna postrežba.
Z velepoštovanjem (37)
Ivanka Toni
v Kravji dolini št. 2.

CHOCOLAT MENIER

! Največja tovarna na svetu !

Vsak dan se prodaja: (1148-14)

50.000 kilo.

Dobiva se v vseh specerijskih, delikatesnih prodajalnicah in konditorijah.

Izprehodne palice
iz Kočevske domače industrije (269-1)
Fr. Stampfel-a v Ljubljani
na Kongresnem trgu (Tonhalle).
izredno ceneno.
5 kr. komad in više po vsaki poljubni ceni.

Vozni listki v Sev. Ameriko

(6-10) pri
nizozemsko-ameriški
parobrodni družbi.

I Kolowratring 9
IV Weyringergasse 7* **DUNAJ.**

Vsak dan odprava z Dunaja.
Pojasnila zastoj.

Podpisanec si usoja na Dunaji biva-
jočim Slovincem naznanjati, da je dobiti
v njegovi gostilni

„Zum goldenen Lamm“

III., Rasumofskygasse 2 b

točno slovensko postrežbo in cenena
kranjska jedila.

Z velespoštovanjem

(213-2)

Jurij Huber.

PHÖNIX-POMADA

na razstavi za zdravje in varde-
vanje bolnikov v Stuttgartu 1890
odlikovana z nagrado, je po zdrav-
niškem izreku in mnogih zahval-
nih pismih, katerih število gre v
tisoče, priznava kot jedino, zares
reelno in neskladjivo sredstvo, s
katerim se doseže tako pri gospodih
kakor pri gospodinjah in bujna
rast lasij in se prepreči, da ne
izpadejo in da se ne dela mej njimi
prhot; mladi gospodje dobé po
nje rabi močnejše brke. Za uspeh
in za neskladjivost se garantuje.

Lonček 40 kr., če se pošlje po pošti ali proti povzetju 90 kr.

K. Hoppe, Wien, XIV., Hütteldorferstrasse 81.

(20) - 4)

Otvoritev prodajalnice

Čast mi je naznaniti p. n. slav. občinstvu, da sem na tukajšnjem trgoišči
na Starem trgu št. 28, poleg c. kr. poštne filijale
otvoril kupčijo

s suknom, manufakturnim, platnenim
in perilnim blagom.

Moja zaloga je previdena s čisto novim in trpežnim blagom in skrbel
bodem, da z najnižjo ceno vsake vrste blaga dosežem zadovoljnost svojih kup-
čevalcev ter s tem uljudno vabim k obilnemu obisku moje trgovine.

V Ljubljani, dne 1. sušca 1894.

(282-3)

Z odličnim spoštovanjem

Fran Ks. Habianič.

2 zlati,
13 srebrnih
svetinj.

9 častnih
diplom
in priznanj.

Kwizdina restitucijska tekočina.

C. in kr. priv. voda za čiščenje konj.

Cena steklenice a. v. gld. 1.40.

Rabi se že 80 let v dvorskih konjušnicah, v
večjih hlevih tako pri vojski kot pri civilu, da
se konji utrjujejo pred velikimi strapacami
in poslednji ojačijo, pri izpahenju, izmaknenju,
otrpelosti kit itd. ter osposobljajo konja, da za-
more prav izvrstno dirkati. (213-1)

Pazi naj se bla-
govoljno na var-
stveno znamko
in zahteva naj
se izročeno
Kwizdina
restitucijska te-
kočina.

Glavna zaloga:
Fran Ivan Kwizda,
c. in kr. avstro-ogorski in kr.
rumunski dvorski založnik,
okrožna lekarna
Korneuburg
pri Dunaji.

Dobiva se
pristna v vseh
lekarnah
in drogerijah
avstro-ogorske
države.

Št. I.

Cena
gld. 1.50 do 3.—.

Št. II.

Cena
gld. —.80 do 2.40.

Št. III.

Cena
gld. 1.— do 1.50.

POZOR!

V prodajalnici

J. S. BENEDIKTA

v Ljubljani, Stari trg št. 9

prodajalo se bode od 10. marca t. l. dalje več tisoč
komadov

finih, elegantnih, pristnih

klobukov

iz prvih avstrijskih in angleških tovarn

po brezprimerno nizkih cenah.

Dalje se bode prodajala velika izbéra raznih krasnih

peresnih šopkov in gamsovih čopkov

za klobuke, komad od 5 kr. naprej.

Kdor naroči pismenim potem, blagovoli javiti številko fačone,
barvo in obseg glave. (246-1)

Št. IV.

Cena
gld. 1.50 do 1.80.

Št. V.

Cena
gld. 1.50 do 2.40.

Št. VI.

Cena
gld. 1.20 do 1.50.